

Møte onsdag den 18. mars 2015 kl. 10

President: Line Henriette Hjemdal

Dagsorden (nr. 55):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Representanten Rasmus Hansson, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Odd Omland fra og med 18. mars og inntil videre.

Denne søknaden foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Første vararepresentant for Vest-Agder fylke, Linda Verdal, befinner seg for tiden i utlandet og er av den grunn forhindret fra å møte i Stortinget under representanten Odd Omlands permisjon.

Andre vararepresentant for Vest-Agder fylke, Trond Henry Blattmann, foreslås innkalt for å møte i permisjonstiden. – Det anses vedtatt.

Trond Henry Blattmann er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Hans Andreas Limi. – Andre forslag foreligger ikke, og Hans Andreas Limi anses enstemmig valgt som settepresident for dagens møte.

Presidenten: Representanten André N. Skjelstad vil framsette et representantforslag.

André N. Skjelstad (V) [10:01:35]: På vegne av representantene Terje Breivik, Trine Skei Grande, Ola Elvestuen og meg selv vil jeg sette fram forslag om å styrke retten til ettervern i barnevernet.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:01:56]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Ketil Solvik-Olsen, Tine Sundtoft og Anders Anundsen vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Hadia Tajik.

Hadia Tajik (A) [10:02:29]: Arbeidarpartiet vil ha ei politireform. No har justisministeren lagt fram sitt forslag for Stortinget, og me ser fram til å behandla det.

Reforma har nokre fornuftige element og andre element som nok bør løysast betre. Ein sånn mangel er at ein ikkje klårgjer korleis nasjonale kriser skal leiast og handterast. Fire år etter 22. juli, tre år etter Gjörv-kommisjonens rapport, er dette ein svært kritikkverdig mangel.

Arbeidarpartiet vil ta ansvar og når me er i opposisjon. Me har difor eit konkret forslag til ei løysing av dette. Me vil ha ein nasjonal operasjonssentral som trer i kraft ved nasjonale kriser. Ein slik operasjonssentral bør liggja til eit politidistrikt som er van med å handtera små og store kriser, som Oslo politidistrikt. Deira oppgave vil vera å støtta dei andre operasjonssentralane om det skjer ein katastrofe i t.d. Oslo, Bergen og Nord-Noreg samtidig, for då er det behov for god og tydeleg leiing og skikkeleg koordinering av ressursane. Gjörv-kommisjonen anbefalte dette tiltaket. Stoltenberg II-regjeringa la pengar på bordet for å utgreia dette tiltaket. Så forarbeidet for tiltaket er gjort.

Arbeidarpartiet meiner at politireforma er så viktig at ho bør forankrast tverrpolitisk. Det er òg grunnen til at me kjem med konkrete forslag for å gjera politireforma betre. Nasjonal operasjonssentral er eitt eksempel, og no som reforma endeleg er lagd fram for Stortinget, vil det òg i det arbeidet koma fleire eksempel som eg håper at regjeringspartia og Venstre vil vera med på å samarbeida om.

Men akkurat no vil eg gjerne veta: Vil justisministeren vera med på å gjera kriseleiinga ved nasjonale kriser betre ved å gå for ein nasjonal operasjonssentral som trer i kraft ved nasjonale kriser, som Arbeidarpartiet foreslår?

Statsråd Anders Anundsen [10:04:29]: La meg først få takke representanten Tajik for å være konstruktiv i sin tilnærming til arbeidet med politireformen, som nå ligger i Stortinget. Avtalen mellom regjeringspartiene og Venstre gir et veldig godt grunnlag for gode forhandlinger og en så bred politisk forankring i Stortinget som mulig.

Når det gjelder forslaget om en nasjonal operasjonssentral, er det riktig som representanten sier, at det ble foreslått av Gjörv-kommisjonen, da riktignok under den premisse at vi har en politidistriktsstruktur som vi har i dag, altså med 27 veldig ulike politidistrikter. Ved store hendelser er det ingen tvil om at mange av disse politidistriktene ikke vil være i stand til å håndtere den type hendelser med det ressursnivået de har på operasjonssentralen i dag, og da var det Gjörv-kommisjonens forslag at en skulle opprette en nasjonal operasjonssentral som kunne tre inn dersom det skjedde store hendelser som politidistriktet selv ikke var i stand til å håndtere.

Nå legger denne politireformen opp til at vi skal redusere antall politidistrikter fra 27 til 12 politidistrikter, og det betyr at en får en helt annen robusthet i de ulike politidistriktenes håndteringsevne. Et av forslagene er at en skal ha en bemanning på seks personer på operasjonssentralene, i motsetning til i dag hvor det er en minstebemanning på to personer. I tillegg arbeider nå Politidirektoratet med et situasjonssenter som de skal ha bemannet 24/7, og

som vil bli operativt når de flytter inn i nye lokaler. Sånn sett mener jeg at situasjonen var annerledes da Gjærv-kommisjonen kom med sin anbefaling, med gammel politidistriktsstruktur, enn det situasjonen vil være når vi nå f r en ny struktur.

Jeg mener at vi da bør se på hvorvidt det er behov for å ha en nasjonal skalerbar operasjonssentral eller ikke. Politidirektoratet mener at det ikke er en prioritert oppgave nå.

Så mener jeg at det er viktig at vi politisk vurderer de mulighetene som foreligger, for å få mest mulig beredskap og sikkerhet ut av de pengene vi har til disposisjon.

Hadia Tajik (A) [10:06:38]: Eg takkar for svaret. Eg er litt usikker på kva dette svaret betyr, fordi justisministeren viser til at ein legg opp til endra distriktsstruktur, men det er klart at skjer det noko i Oslo, Bergen og Nord-Noreg samtidig, skjer det framleis i ulike distrikt. Nokre av distrikta han har lagt opp til, er  g relativt små – Møre og Romsdal, Agder og Aust-Finnmark. Det betyr at når han her brukar omgrepet «robusthet», vil nok det vera ganske varierende i dei politidistrikta han har foreslått.

Det andre er at han viser til situasjonssenteret i Politidirektoratet. Vel, Gj rv-kommisjonen var veldig tydeleg på at ein nasjonal operasjonssentral bør høyra inn under eit politidistrikt, nettopp fordi ein treng mengdetrening for å kunna handtera det. Det er dei som handterer krisa til kvardags, som  g er dei som er best skikka til å handtera det n r katastrofen faktisk er der. Dei peikar  g på at Politidirektoratets rolle bør vera fagleg og administrativ, og justisministeren seier at ein bør vurdere om det framleis er behov for det. Eg er litt forundra over at ein ikkje har vurdert det allereie. Arbeidarpartiet meiner at det er behov for det framleis. Noreg er eit samansett og krevjande land. Ein treng nokon som kan støtta distrikta.

Statsråd Anders Anundsen [10:07:45]: Muligheten for å gi én operasjonssentral ansvaret for hendelser som går på tvers av flere politidistrikter, foreligger allerede i dag. Det er en mulighet som vil bli benyttet hvis det er hendelser som går på tvers av politidistrikter. Nå vil en med ny politidistriktsstruktur sannsynligvis komme opp i den typen situasjoner i mindre grad fremover enn det en har kunnet gjøre nå med veldig mye mindre politidistrikter. Grunnen til at jeg sier det på den måten, er rett og slett at med det utgangspunktet vi nå har, har vi et annet politi etter politireformen enn vi hadde da Gj rv-kommisjonen ga sin anbefaling. Da mener jeg at det er relevant å se hvordan dette fungerer i praksis, f r en konkluderer med at den løsningen som var tilpasset en gammel politistruktur, er den løsningen som også skal være gjeldende for en ny politistruktur. Det er jeg ikke helt sikker på. Og n r politiets oppfatning av dette selv er såpass klar som det den er, mener jeg at vi er nødt til å få mer erfaring fra hvordan en ny struktur bør fungere, f r en på en måte legger opp til en nasjonal operasjonssentral, i tillegg til den vesentlige styrkingen av operasjonssentralene som vil skje i forbindelse med politireformen.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Jorodd Asphjell.

Jorodd Asphjell (A) [10:09:11]: Når jeg hører justisministeren, er det vanskelig å få klare svar på de spørsmålene som justiskomiteens leder stiller om operasjonssentral.

Når man nå skal endre antallet politidistrikter fra 27 til 12, og når vi ser – i hvert fall i den rapporten som ble lagt fram – at det blir veldig ulike distrikter, med ulik størrelse, og man peker også på ulikt innhold, blir spørsmålet om hvert enkelt politidistrikt vil ha muligheten til å håndtere det å ha en operasjonssentral.

Når Gj rv-kommisjonen for fire år siden så tydelig slo fast at det var behov for en nasjonal operasjonssentral, lurer jeg litt på hva det er som gjør at statsråden – ikke bare når det gjelder det med antallet politidistrikter – ikke velger å følge det rådet. Sitter han på kunnskap som er mye bedre enn den som kommisjonen selv hadde?

Statsråd Anders Anundsen [10:10:09]: Jeg mener at svaret på det er åpenbart, og at jeg har sagt det tidligere, nemlig at fremtidens politistruktur er en helt annen politistruktur og distriktsinndeling enn det Gj rv-kommisjonen hadde som utgangspunkt da de ga sin anbefaling. Det er mange deler av den anbefalingen som fortsatt vil ha gyldighet også i en ny politidistriktsstruktur, men en skal huske på at en hele tiden er avhengig av å sikre at en får mest mulig igjen for de pengene som brukes. Nå sikrer vi en betydelig økning av robustheten til operasjonssentralene rundt omkring i hele landet. Det betyr at en f r en mye bedre håndteringsevne på store og små hendelser enn det en noen gang tidligere har hatt. Så er spørsmålet om en da i tillegg trenger en nasjonal overbygning for eventuelle hendelser av en nasjonal karakter, som gjør at det blir behov for det.

Samtidig har Gj rv-kommisjonen kommet med en rekke andre anbefalinger som også er viktige for at vi skal sikre beredskapen tilfredsstillende i Norge, f.eks. nødvendigheten av et nytt beredskapssenter. Vi er nødt til å bruke de midlene vi har, på en best mulig måte, og da mener jeg at vi nå, når vi gjennomfører denne politireformen, må sikre at vi klarer å levere de tjenestene som vi skal levere gjennom en ny politidistriktsstruktur.

Det kan være at det også er behov for en nasjonal overbygning, men det har vi ikke lagt inn i det som ligger i proposisjonen nå.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgingsspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:11:33]: Jeg vil takke statsråden for gode svar, og jeg ser fram til det arbeidet som skal gjøres i Stortinget. Noe av poenget er nettopp at det kommer innspill som vi skal ta stilling til gjennom v rens arbeid.

Jeg synes Hadia Tajik har gode poeng når det gjelder hendelser som skjer i flere politidistrikt samtidig. Samtidig har justisministeren rett i at når det er en ny struktur, vil

operasjonssentralene være mye mer robuste og kunne takle hendelser selvstendig på en helt annen måte.

Men da er mine spørsmål: Hva er gjort fra statsrådets side for å styrke koordineringa nasjonalt? Hvilke operasjonssentraler settes, hvilken stab settes, hvilke typer koordinering skjer når det er nasjonale hendelser av den karakter som skjer? Statsråden har jo tidligere, ved regjeringsskiftet, vært opptatt av at dette nettopp skulle styrkes.

Statsråd Anders Anundsen [10:12:23]: For det første har man i alle politidistriktene gjennomført stabskurs, en styrker sin egen evne til å håndtere store hendelser i eget politidistrikt. Det er klare retningslinjer for utnevning av et eget ansvarlig politidistrikt eller en egen operasjonssentral hvis det er hendelser på tvers av flere politidistrikt. I tillegg har Politidirektoratet nå tatt en helt annen rolle enn de har hatt tidligere. Det er de som nå er den koordinerende faktoren som skal bidra til at en har en ressursdisponering ved store hendelser som er så god som overhodet mulig. Vi hadde f.eks. under terrortrusselsituasjonen i sommer ganske gode erfaringer med et politidirektorat som tok koordineringsrollen når det gjelder å sikre at ressursene, ledelsen og håndteringen av en stor hendelse – som også det var, selv om det var en trusselsituasjon – blir på en best mulig måte. Det handler om å sette Politidirektoratet i stand til å være mer enn bare en administrativ overbygning, men også en koordinerende faktor og en ledelsesfaktor, om ikke inn i operasjonen, men i det overordnede bildet. Det er en rolle som Politidirektoratet videreutvikler, ikke minst nå, med dette situasjonssenteret 24/7.

Presidenten: Jenny Klinge – til oppfølgingsspørsmål.

Jenny Klinge (Sp) [10:13:43]: Nasjonal kriseleiling er ein ting, men den daglege leinga av politidistrikta er også heilt avgjerande. Og når det gjeld organiseringa av politidistrikta, er det forslag til store endringar i den politireforma som regjeringa har lagt fram.

Eg har merka meg at Framstegspartiets parlamentariske leiar, Harald Tom Nesvik, som er frå Møre og Romsdal, har uttalt at det var hans største politiske siger at Møre og Romsdal skal bli eit eige politidistrikt i staden for å bli ein del av ei større eining. Han meiner altså at fylkesmodellen er den rette for sitt heimfylke. Dette er heilt i tråd med det Senterpartiet ønskjer, men vi ønskjer ein fylkesmodell som gjeld for heile landet.

Kvifor meiner justisministeren at fylkesmodellen ikkje er robust nok i resten av landet, mens han er robust nok akkurat i Møre og Romsdal, og eit par andre plassar?

Statsråd Anders Anundsen [10:14:37]: Hele formålet med denne politireformen er at vi skal sikre borgerne bedre tjenester fra politiet. Det betyr at vi skal ha et politi som er nærmere folk, samtidig som vi skal ha politidistrikter som er robuste nok til å håndtere store hendelser, både når det gjelder etterforskningsaker, og når det gjelder beredskapshåndtering. Da har vi laget noen kriterier som vi har hatt som utgangspunkt, i regjeringspartiene og i Venstre, for den modellen som en til slutt landet

på. Og det er disse kriteriene som har vært hovedutgangspunktet for distriktsinndelingen – i tillegg til at man må ta en del andre typer hensyn, f.eks. i forhold til Schengen-yttergrense-ansvar og den typen relasjoner.

Hvis en ser på beregningene over hvor mye mer det koster å gå fra 12 politidistrikt til 18 politidistrikt, som jeg forstår er Senterpartiets utgangspunkt, vil man bruke enormt mye mer midler på administrative kostnader. Man vil bruke enormt mye midler som i utgangspunktet ikke kommer borgerne til gode, som blir spist opp i f.eks. administrasjon. Det får ganske store utslag. Derfor mener vi at vi nå har funnet en modell som er et godt grunnlag for den diskusjonen Stortinget skal ha.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:15:58]: Gjørv-kommisjonen var jo en slags havarikommisjon for politiet etter terroranslaget 22. juli, men det trengs kanskje også en havarikommisjon for alle de alvorlige drapene som skjer i nære relasjoner. Det er saker der terroristen er kjent, der offret er kjent, og der det ofte pågår i mange år. Et eksempel kan være saken til Anna Medvedeva i Drammen som i flere måneder ba politiet om hjelp og ikke fikk det. Vi kjenner mange slike saker, og jeg må si at jeg frykter at disse sakene nå skal komme bort i snakket om reformen, og at de ikke blir prioritert høyt nok. Hvordan vil justisministeren sikre at disse voldssakene blir prioritert høyere – og helst forhindret?

Statsråd Anders Anundsen [10:17:08]: Jeg vil takke representanten for et veldig godt spørsmål om et veldig alvorlig og viktig tema. Det er helt avgjørende hensyn også bak den politireformen som vi nå står foran, bl.a. å sikre at vold i nære relasjoner skal prioriteres høyere. Det er særskilt nevnt i avtalen mellom regjeringspartiene og Venstre at kompetansen og måten en skal følge opp og forebygge den typen kriminalitet på, skal vesentlig styrkes. Det er også en av beveggrunnene, ikke bare det å være ute blant folk og ha et nærpoliti, men også å løse de vanskeligste og vondeste sakene som politiet håndterer, bl.a. vold i nære relasjoner. Og der er det to perspektiver som er viktig: det ene er å sikre det i politireformen når politireformen iverksettes, men det er også viktig at en gjennom prosessen med politireform ikke glipper på de vanskelige sakene, at en har det nødvendige trykket underveis i politireformen, slik at en ikke leverer dårligere på dette enn det en allerede gjør.

Og så er det et vesentlig forbedringspotensial. Riksadvokaten har satt opp dette i sitt disponeringsskriv som et prioritert område, og Politidirektoratet følger opp det med sine politimestere i hele landet for å sikre at det får det nødvendige fokus. Det er gjennom den styringslinja vi er nødt til å sikre at politiet håndterer disse sakene enda bedre enn det som gjøres i dag, for det er riktig som representanten sier; det er mange eksempler på at dette er for dårlig.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:18:41]: I 2008 ble åtte år gamle Christoffer fra Vestfold drept. Saken ble henlagt to ganger, og til slutt endte det likevel med en domfellelse. I 2011 ble åtte år gamle Monika drept i Hordaland. Saken ble henlagt som selvmord, og de fleste av oss kjenner historien, hvor en prisverdig varsling har ført til at dette nå etterforskes som drap.

Vi sa «aldri mer» etter Christoffer-saken. Likevel skjer det igjen. Vi skal gjøre det vi kan for at det aldri skal skje. Like fullt vet vi at tusenvis av barn utsettes for vold og kommer til å bli utsatt for vold, og noen kommer også til å bli drept.

Hjemmet, som skal være det som er det tryggeste for et barn, er blitt det farligste stedet. I 2006 var det 81 anmeldelser av vold mot barn. I fjor var det nesten 2 000 anmeldelser – en enorm økning som en dessverre må si er positiv, fordi det er mørketall som kommer fram. Anmeldelsene kommer i stedet for at det blir tiet vekk, eller at det ikke skjer noe. Men undersøkelser viser at 5 pst. av barna blir utsatt for alvorlig vold under oppveksten.

Budsjettforliket vi hadde mellom Kristelig Folkeparti og Venstre og regjeringspartiene, var en positiv opptrapping for å styrke arbeidet for å bekjempe vold. Men nå må vi forsikre oss om at de store ordene vi har som politikkere, får bli handling. I 1998 samlet Stortinget seg om en forpliktende opptrappingsplan for psykiatrien for å styrke det tverrfaglige arbeidet, og det samme mener Kristelig Folkeparti nå at vi bør gjøre for å bekjempe volden mot barn. Derfor har vi et forslag om å styrke forebygging, avdekking, etterforskning og oppfølging av barna.

Mener statsråden at det er nødvendig med en opptrappingsplan av den typen, for å forplikte Stortinget til ørmerking over lang tid for å styrke arbeidet for å bekjempe vold mot barn?

Statsråd Anders Anundsen [10:20:56]: Jeg vil takke representanten Ropstad for å ta opp et spørsmål som er av ekstremt stor betydning, og som på mange måter er en skamplett for samfunnet. Dette er den verste formen for kriminalitet som eksisterer, og dessverre er jeg enig med representanten Ropstad i at den økningen vi har i antall anmeldelser, er et positivt tegn, fordi en klarer å mobilisere flere til å anmelde.

Dette er et problem som regjeringen tar på det dypeste alvor. Som representanten sikkert er kjent med, har regjeringen nylig lagt frem en egen tiltaksplan mot vold i nære relasjoner, «En god barndom varer livet ut», hvor det er 43 konkrete tiltak på tvers av alle de ulike departementene, som samlet sett skal bidra til å øke muligheten til å avdekke. Ikke minst vil helsevesenet da være av helt avgjørende betydning – helsepleiertjenesten på skolene er av avgjørende betydning, tannhelsetjenesten spiller en viktig rolle, barnevernet spiller en viktig rolle. Disse tiltakene går inn på hvert enkelt område for å se på hvordan en bedre kan ruste seg i kampen mot vold mot barn. I tillegg er det en rekke tiltak knyttet til politiets og påtalemyndighetens arbeid.

Så må jeg erkjenne at jeg på tross av det har sympati for ideen om at en kan forplikte bredere enn det en gjør i

en tiltaksplan. Tiltaksplanen er et kjempebra virkemiddel for å forplikte de ulike departementenes engasjement inn i denne alvorlige problemstillingen, men det engasjementet er da befestet i regjeringen og i etatene ute for gjennomføring. Jeg mener det er et godt verktøy og et godt virkemiddel, men det kan godt være at en kan kombinere det med en slags handlingsplan eller en opptrappingsplan i et bredere perspektiv, som også inneholder en del andre elementer enn denne tiltaksplanen.

Men dette er altså et svært høyt prioritert område for regjeringen allerede.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:22:55]: Jeg vil takke for et veldig godt og offensivt svar. Jeg kan jo bare varsle at dette er et tema som Kristelig Folkeparti kommer til å prioritere, og – som justisministeren har merket i to budsjettforhandlinger allerede – som vi ønsker å prioritere. Jeg er glad for at han heller ikke lukker døra for en opptrappingsplan, for hovedpoenget er jo at en får forpliktet øremerkede penger over lang tid sånn at det nivået som alle er enige om at vi egentlig bør være på, får vi forpliktelser på at vi faktisk når.

Ett av tiltakene som vi også foreslår som en del av opptrappingsplanen, er å gjøre noe med dødsstedsundersøkelse, for når barn dør, er det ikke automatisk sånn at politiet kan gå inn og etterforske saken. Som privatperson kan en nekte. Torleiv Rognum, som er professor ved Rettsmedisinsk institutt, anslår at ca. fem barn under fire år hvert år blir drept eller dør som følge av foreldrenes handlinger. En undersøkelse fra California viser at av 118 barn som falt fra tre meter, så døde kun ett barn, og av 100 tilfeller av fall fra én meter, eller bordhøyde, så døde syv barn. Det er noe med at en tror det ikke før en faktisk ser det.

Vil statsråden se på endring av dødsstedsundersøkelse?

Statsråd Anders Anundsen [10:24:11]: Jeg deler den bekymringen representanten Ropstad gir uttrykk for. Det er mye tallmateriale som er svært, svært urovekkende, og som jeg nevnte i mitt forrige svar, er jeg også enig i at her er det antageligvis store mørketall.

Så er spørsmålet knyttet til dødsstedsundersøkelse litt mer komplisert enn at en bare trenger gode politiske intensjoner og god politisk vilje. Her er det begrensninger for når politiet kan bruke tvangsmidler, for det er det det i tilfelle vil være hvis det ikke er en frivillig dødsstedsundersøkelse, som det i dag er mulighet for, men foreldrene kan altså motsette seg det. Men da er det skranker i både menneskerettighetene og Grunnloven som må gjennomgås på en svært grundig måte før en kan konkludere med at det faktisk er praktisk mulig å gjennomføre. I dag kan en gjøre det hvis det er skjellig grunn til mistanke, men en obligatorisk ordning hvor en går inn i hjem hvor det ikke er grunnlag for å mistenke at det er skjedd noe kriminelt, vil møte på en del skranker som kan være kompliserte å løse. Vi har hatt noen vurderinger av det, og vi må gjerne vurdere de sidene på nytt, men jeg tror nok det er betydelig mer komplisert enn gode politiske intensjoner.

Presidenten: Det åpnes for fire oppfølgingsspørsmål – først Marie Ljones Brekke.

Marie Ljones Brekke (KrF) [10:25:35]: Statens Barnehus er et tilbud til barn og unge som er blitt utsatt for vold. I løpet av de to første månedene av 2015 har 200 dommeravhør blitt gjennomført i Oslo, noe som er en økning på 36 pst. Barnehuset i Ålesund har gjennomført 50 dommeravhør, noe som er en økning på 100 pst. sammenlignet med samme periode i fjor. Den økte pågangen gjør også at ressursene må økes. Barnehuset foretar ikke bare avhør, de følger også opp de overgrepsutsatte.

Hvordan tenker statsråden å ivareta barnehusene i revidert nasjonalbudsjett og i framtidige nasjonalbudsjett?

Statsråd Anders Anundsen [10:26:25]: På våren 2014 var gjennomsnittlig ventetid for barneavhør ved Statens Barnehus på 54 dager. Da satte vi i gang en stor dugnad rundt omkring i politidistriktene for å sikre at ventetiden skulle gå ned. Jeg mener det er dramatisk at små barn må vente i så lang tid for å komme til avhør. Ved årsskiftet var ventetiden redusert til om lag 32 dager, så det har vært en stor endring, av stor betydning. Det er nok også årsaken til at statistikken de første månedene viser at det nå gjennomføres et betydelig høyere antall avhør av barn på Statens Barnehus, nettopp fordi en nå jobber for å bygge ned denne saksbehandlingstiden videre. Nå har de samlet ressurser for å få dette til, og vi må følge det nøye opp slik at politidistriktene har de nødvendige ressursene til å prioritere arbeidet ved Statens Barnehus.

Så vil selvfølgelig ikke jeg kunne si noe om forslaget i revidert nasjonalbudsjett.

Presidenten: Lene Vågslid – til oppfølgingsspørsmål.

Lene Vågslid (A) [10:27:44]: Kristeleg Folkeparti sine forslag i Stortinget for å kjempe mot vald mot barn er veldig gode, og eg håpar dei får brei tilslutning i Stortinget.

Når det gjeld å kjempe mot vald mot barn, er det feltet dessverre brulagt med for mange gode intensjonar, fine ord og lite handling frå justisministeren si side. Eg registrerer òg at UNICEF og Redd Barna har etterspurt engasjement og handling på dette feltet. Arbeidarpartiet tok initiativ i Stortinget i fjor til å gjere bruken av barnehus obligatorisk, og det er med uro eg les regjeringa sitt forslag til politireform, der det står:

«Spørsmål om bruk av barnehus skal være obligatorisk.»

Dette er ikkje eit spørsmål – dette har Stortinget vedteke.

Vidare kan ein lese:

«Avhørene skal finne sted innenfor den lovfestede frist.»

Det skulle berre mangle, men spørsmålet mitt er: Betyr dette omkamp på spørsmålet om bruken av barnehus skal vere obligatorisk, og har statsråden tenkt å forlengje den lovfesta fristen for avhør av barn?

Statsråd Anders Anundsen [10:28:46]: Jeg kjenner meg ikke helt igjen i den beskrivelsen som representanten gjentar for i hvert fall andre gang, kanskje tredje gang, fra denne talerstolen, om at det skal være et manglende engasjement fra denne statsrådens side på dette området. Dette er noe av det som engasjerer meg mest, uavhengig av hva Arbeiderpartiets representant måtte oppfatte om dette.

Når det gjelder spørsmålet om å gjøre bruken av barnehus obligatorisk og forlengede frister eller ikke – eller kortere frister, for den sakens skyld – har regjeringen varslet i Stortinget at vi skal komme med en lovproposisjon, som skal gå gjennom ny avhørsmodell for barn. Der er formålet at vi skal sikre barns rettssikkerhet bedre enn i dag. Vi skal sikre det den forrige regjeringen ikke klarte, nemlig overholdelse av avhørsfristene, sånn at barn ikke må vente så lenge for å komme til avhør som de måtte under den forrige regjeringen. Derfor har det vært viktig for oss å gjøre dette på en skikkelig og grundig måte, bl.a. på basis av Sæverudutvalgets forslag, som fikk en del kritikk i høringsrunden. Men vi ligger i rute, og Stortinget vil få disse spørsmålene til behandling svært snart.

Presidenten: Janne Sjelmo Nordås – til oppfølgings-spørsmål.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [10:29:58]: Jeg takker Kristelig Folkeparti for å ta opp et veldig viktig tema, et svært alvorlig tema.

I fjor presenterte barneombudet fem tiltak som hun mente krevde rask handling. Det var at politiet måtte prioritere barnevernssaker, at det bør etableres volds- og overgrepsmottak for barn, god etterforskning av sakene, handlekraftig barnevern og foreldreveiledning. Dette er helt sentrale tiltak. Så har tidligere spørrere vært innom både det med barnehus og oppfølging av kapasitet på disse, og det er utrolig viktig selvfølgelig.

Men mine spørsmål blir da i forhold til god etterforskning av sakene: Opplever justisministeren at de har god nok etterforskning av sånne typer saker? Det er komplekse saker. Vi har sett i en del av de sakene som er avdekket, at det helt tydelig har vært mangler. Hvordan opplever justisministeren at etterforskningen er nå ute i politidistriktene knyttet til sånne typer vanskelige spørsmål?

Statsråd Anders Anundsen [10:30:57]: Jeg vil takke representanten for et godt spørsmål. Det er ingen tvil om at dette er kompliserte og vanskelige saker å etterforske, men det har nå den siste tiden vært sterkt fokus både fra riksadvokaten og fra politidirektøren på hvordan en skal forbedre kvaliteten også på denne typen etterforskning.

Vi er jo i en situasjon rent generelt hvor flere rapporter nå har vist at det er vesentlige forbedringspotensialer i politiets etterforskning også av denne typen saker. Det er gjennomført og igangsatt arbeid med en rekke tiltak for helt generelt å styrke etterforskningen også i denne typen saker. Blant annet er det nå foreslått, og vedtatt fra Stortingets side etter forslag fra regjeringen, ca. 50 nye politijuriststillinger som skal bidra til å sikre en bedre faglig ledelse av etterforskningen. Statsadvokaten har fått tolv nye

statsadvokatembeter i 2015-budsjettet nettopp for å styrke den faglige oppfølgingen av etterforskningsarbeidet. Så det gjøres mye arbeid, men jeg har ingen problemer med å erkjenne at det fortsatt er et vesentlig forbedringspotensial på en del av disse områdene.

Presidenten: Ketil Kjenseth – til oppfølgingsspørsmål.

Ketil Kjenseth (V) [10:32:09]: Takk for et viktig spørsmål fra Kristelig Folkeparti. Men jeg vil henlede oppmerksomheten på avtalen mellom regjeringspartiene og Venstre om en ny politireform, særlig punktene 9.6 og 10, hvor det står spesifikt om ivaretagelse av barn, vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep, avhør av barn er også omtalt, menneskehandel og også barnehus.

Et annet viktig punkt som står i den avtalen, er om lederfokus og organisering av robuste fagmiljøer. Som flere av de tidligere talerne har vært inne på, handler det om kvalitet og kapasitet, men det er også et betydelig lederansvar å prioritere etterforskning når barn er involvert. Så spørsmålet går på hvordan statsråden vil følge opp lederfokus, også utdanning av ledere i politiet som retter seg mot å ha kunnskap om å skaffe kapasiteten når det handler om etterforskning rettet mot barn.

Statsråd Anders Anundsen [10:33:10]: I avtalen mellom regjeringspartiene og Venstre er også det punktet adressert gjennom at vi skal tenke helt annerledes på bl.a. lederrekruttering, respekt for annen type lederutdanning enn den lederutdanningen som kommer av politiet, og et mye bredere faglig perspektiv også på ledersiden enn det det har vært tidligere.

Et annet punkt i denne avtalen som også vil kunne spille inn her, vil være at det er eksplisitt nevnt at en skal kunne rekruttere annen type kompetanse enn politifaglig kompetanse også inn i etterforskningen når det gjelder f.eks. vold mot barn. Vi har den erfaringen med økoteamene, hvor de rekrutterer inn f.eks. revisorer som skal bidra med etterforskningen, og man kan tenke seg akkurat den samme typen rekruttering inn i spesielle og robuste etterforskningsmiljøer som har en annen type bakgrunn enn bare den politifaglige, men som vil være viktig for den samlede etterforskningen.

Så er det viktig at det helt fra topp og nedover i alle ledd er fokus på hvilke oppgaver som er viktige for politiet, at en klarer å prioritere, og det er helt avgjørende nå i organiseringen av et nytt politi at en også på dette området har fokus på lederskap for å sikre at dette ikke fortsatt vil være en kriminalitetstype hvor mørketallene er altfor høye.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:34:32]: Jeg er glad for at justisministeren erkjenner at det er behov for å gjøre langt mer på området for å ta barn på alvor og verne dem.

Barneombudet har kommet med seks anbefalinger til oss, og flere av dem er viktige. Flere har vært inne på dette med ledelse og prioritering av dette arbeidet, altså at statu-

sen for å jobbe med vold mot barn og andre voldssaker må heves.

Det andre er at barnehusene er utrolig viktige – SV var med på å ta initiativet til dem da det ble startet. Men tall fra barnehuset i Oslo viser at av 700 barn som ble avhørt ved barnehusene, var det bare 100 som fikk medisinsk undersøkelse, som de har krav på. Og det er veldig viktig, hvis vi skal kunne avsløre ulike typer overgrep og omsorgssvikt overfor barn.

Hvordan vil ministeren sikre at barna får de medisinske undersøkelsene de har krav på?

Statsråd Anders Anundsen [10:35:39]: Dette er rent faktisk ikke mitt konstitusjonelle ansvar, det er helseministerens, men vi samarbeider veldig nært om det. Jeg hadde møte med helseministeren for bare noen dager siden, hvor vi diskuterte bl.a. dette spørsmålet. For det som er utfordringen, og som også vil være en utfordring fremover, er at en må ha nok tilgang på personell med den fagkompetansen som det er behov for, for å sikre de medisinske undersøkelsene.

Så er det forskjell på dem som er utsatt for noe som trenger medisinsk undersøkelse, og dem som er vitner, som ikke selv trenger medisinsk oppfølging eller undersøkelse på barnehuset. Hvordan det fordeler seg i de tallene som representanten tar opp, vet jeg ikke. Men helseministeren har opplyst meg om at han har gitt et oppdrag til Helsedirektoratet som skal sikre at den nødvendige kompetansen skal være på plass, for å sikre at de som trenger medisinsk oppfølging og undersøkelser på Statens Barnehus, skal få det, både nå og i fremtiden.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål. Jeg tror nok statsråden kan bli stående.

Jenny Klinge (Sp) [10:36:54]: Det er til justisministeren igjen, ja, så han treng ikkje å gå så langt!

Sommaren 2013 vedtok Stortinget at politiet og Politiets sikkerhetsteneste fekk utvida fullmakter til å bruke falske basestasjonar til å overvake eller stoppe mobiltrafikk i Noreg. Frå Stortinget si side var det ein føresetnad at politiet og PST skulle varsle tilsynsmyndigheitene kvar gong dei sette opp basestasjonar, bl.a. for å forhindre at mobilovervaking får uheldige konsekvensar.

Politiet vart gjeve høve til å bruke omstridde verkemiddel, fordi ein hadde tillit til at dette kom til å bli handtert på ein god måte. Eg registrerer likevel at sjefen for PST har uttalt til media at varslingsplikta er i strid med føreseggene om teieplikt, og at dei ikkje ser nokon grunn til å varsle om verkemiddelbruka. Slike utsegner kan ein forstå som at PST ser bort frå Stortinget sine intensjonar.

Dette er ei svært alvorleg sak. Overvaking av menneske er eit av dei mest inngripande tiltaka som ein kan setje i verk, og på mange område er det nødvendig med godkjenning frå domstolen. Når vi no får kjennskap til at PST nærast skaper sitt eige rom på sida av lova, er det òg krevjande å vere lovgjevar.

I Aftenposten 10. mars i år kunne vi sjå at justisministeren vart stilt følgjande spørsmål:

«Deler du PSTs forståelse av at de ikke har trengt å varsle?»

Statsråden gav følgende svar:

«Det må du nesten ta med PST.»

Svaret manglar meining. Eg gjev derfor justisministeren høve til å svare Stortinget her og no, og leggje meining i svaret: Deler statsråden synet til PST om at dei ikkje treng å varsle om denne forma for verkemiddelbruk?

Statsråd Anders Anundsen [10:38:47]: Bakgrunnen for min uttalelse var at spørsmålet var noe sånt som om PST hadde mulighet til å unnlate varsling, og at det var hjemmel for det, og jeg svarte at det må du nesten utfordre PST på, som sier at de har det.

Dette er et komplisert juridisk spørsmål. Det er langt mer komplisert enn det en kan få inntrykk av i media. Det er ikke bare PST som har ment at en sånn varsling vil være i strid med straffeprosesslovens strenge bestemmelser om taushetsplikt når en bruker den typen skjulte metoder, også Riksadvokaten har ment det samme. Derfor har PST overfor departementet tatt et initiativ for å få avklart hvorvidt de skal følge opp varslingsplikten i ekomloven, eller om de skal forholde seg til taushetsbestemmelsene i straffeprosessloven og politiloven.

Etter at vi fikk den henvendelsen, har vi gjennomført en grundig vurdering fra Lovavdelingens side, som mener at det er juridisk forsvarlig å hevde at taushetsplikten går foran ekomloven, men at de mener at ekomloven i slike tilfeller vil gå foran taushetsbestemmelsene. Det er det som vil være grunnlaget for det svaret som vi nå vil gi PST, nemlig at de må finne varslingsrutiner som tilfredsstiller de kravene ekomloven setter.

I tillegg mener jeg det er grunnlag for å bidra til en lovopprydding, for her er det altså klar motstrid mellom det som står i straffeprosessloven og politiloven, og det som står i ekomloven. Men som sagt legger vi til grunn, etter vurderingen fra Lovavdelingen, at ekomloven vil gå foran straffeprosessloven og politiloven i denne sammenhengen.

Jenny Klinge (Sp) [10:40:30]: Eg takkar for svaret.

Det er ingen tvil om at dette er komplisert, og det har vi vel alle forståing for. Samtidig er det utruleg viktig at vi passar på at PST ikkje utviklar ein praksis som er i strid med det som er Stortingets intensjon, og at vi passar på at vi har måtar å sikre dette på – at det ikkje utviklar seg måtar innanfor PST å handtere slike saker på som ikkje er i tråd med personvernet, rett og slett, for det handlar om det. Så eg har lyst til å høyre litt meir frå statsråden om korleis han konkret vil sikre at dette ikkje skjer i framtida.

Statsråd Anders Anundsen [10:41:12]: Jeg føler et visst behov for å si at når PST bruker disse metodene, er det etter domstolskontroll. Det er i tillegg et eget kontrollutvalg for bruken av kommunikasjonskontroll. Så den er definitivt under kontroll, hadde jeg nær sagt, den virksomheten som PST har på dette området.

Så er det også slik at det er Stortinget som har vedtatt straffeprosessloven og politiloven, i tillegg til å ha vedtatt ekomloven, og det er derfor dette blir en komplisert affære.

Dette blir fulgt opp fra min side. Departementet avklarer vårt syn på hvilken lov som går foran.

Så vet jeg at PST er i dialog med NKOM for å finne varslingsrutiner som skal ivareta NKOMs behov for varsling etter ekomloven. Så dette er allerede under oppfølging.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Marit Arnstad.

Marit Arnstad (Sp) [10:42:10]: Statsråden synes å gi inntrykk av at det er en form for slingringsmonn i ekomloven, men det kan jeg ikke se at det er. Justisdepartementet bekreftet da loven ble behandlet, at det ikke stred mot taushetsplikten å ha en varslingsplikt, og varslingsplikten, slik den er formulert i § 6-2, er ubetinget – den gjelder i alle tilfeller og med ugrunnet opphold. Allikevel virker det som om PST mener at de kan forholde seg til lovteksten slik som de har ønsket lovteksten, men lovteksten ble ikke slik som PST ønsket. Det er klart at da må også PST forholde seg til den lovteksten som er, og varsle hver gang til kommunikasjonsmyndigheten, slik som det står i loven.

Jeg vil be justisministeren klargjøre at han mener at PST også er forpliktet til å følge alle lover og regler Stortinget vedtar, sjøl om de sjøl i høringsuttalelsen har ment noe annet.

Statsråd Anders Anundsen [10:43:08]: Det er en presisering det ikke er behov for: Selvfølgelig skal PST følge alle de lover som Stortinget vedtar, i likhet med alle oss andre. Men jeg tror nok det er viktig å få med seg det jeg sa i mitt forrige svar, nemlig at det er klar motstrid mellom flere lover som Stortinget har vedtatt, og det er klart at også Riksadvokaten har ment at straffeprosesslovens taushetsbestemmelser vil gå foran ekomlovens bestemmelser. Så er Justis- og beredskapsdepartementet ikke enig i det, og det vil vi formidle til PST på en svært tydelig måte.

Presidenten: Jorodd Asphjell – til oppfølgingsspørsmål.

Jorodd Asphjell (A) [10:43:53]: Senterpartiet tar opp et viktig spørsmål her.

I sak etter sak ser vi at justisministeren istedenfor å utøve ledelse skyver ansvaret nedover. Jeg vet ikke om dette også har noe med at det mangler ganske mye når det gjelder politireformen, på dette med kultur og ledelse. Vi ser det i saker som f.eks. lengeværende asylbarn, hvor han pekte nedover på UDI, vi ser det ved politireformen, hvor han peker på POD og på politidistriktene, og vi ser det på etterforskning, hvor han peker nedover på Riksadvokaten og POD. Dette er bare noen få eksempler.

Mitt spørsmål skal ikke være så komplisert og vanskelig; det skal være enkelt, så statsråden kan svare på det. Er det statsråden som leder politietaten i Norge?

Statsråd Anders Anundsen [10:44:45]: Dette synes jeg var et usedvanlig merkelig spørsmål.

Vi har altså tilsatt en politidirektør, som leder norsk

politi. Statsråden er ikke politidirektør, like lite som statsråden skulle være riksadvokat eller direktør for UDI. Jeg tror det er nødvendig å ha en grunnleggende forståelse for hvordan statsforvaltningen fungerer, før man anklager en statsråd for ikke å ta ledelse og grep.

Hvis en går litt igjennom hva som er realiteten i de sakene representanten nå ramset opp, tror jeg nok ikke det er mangel på ledelse fra statsrådets side som er utfordringen. Dette er en meget tydelig, klar og forventningsfull statsråd, som ikke bare har det overordnede ansvaret for det politietaten gjør, men også for en rekke andre etater. Og jeg tror nok det er viktig at en statsråd skal erkjenne hvilket ansvar statsråden har, og hvilket ansvar som faktisk ligger på direktoratene. Hvis en ikke klarer det, bør man være varsom med måten man håndterer politikk på. Jeg mener spøreren nå viste en klart manglende forståelse av hvordan statsforvaltningen fungerer.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:46:05]: Jeg tror nok mange av oss kjenner systemet, og jeg tror også at statsråden vet at de vedtakene som fattes i Stortinget, også gjelder for byråkratiet under.

Jeg har lyst å stille et litt mer prinsipielt spørsmål rundt det som vi nå har fått avslørt. Aftenposten avslørte at det var plassert en rekke basestasjoner rundt i dette området. Det betyr at de overvåker Stortinget, og det betyr at de overvåker Akersgaten. Dette er grunnleggende demokratiske institusjoner, og det er grunnleggende institusjoner når det gjelder åpenhet, men også kildevern knyttet til journalistene våre, som skal gjøre jobben sin med å overvåke det norske demokratiet.

Jeg lurar på om statsråden har noen prinsipielle vurderinger om hvorvidt norsk overvåking skal plassere ting så nært viktige institusjoner at vi kan møte noen av de problemstillingene som vi møtte da Lund-kommisjonen var på plass.

Statsråd Anders Anundsen [10:47:11]: Jeg vil først bare si at de avsløringene som Aftenposten presenterte, er under etterforskning. Den etterforskningen formoder jeg vil foregå en stund til, men den vil snart være avsluttet, før man på en måte legger til grunn hva som da har vært tilfellet.

Så er jeg litt usikker på det å plassere overvåkingsutstyr. Det prinsipielle utgangspunktet er at vi skal sikre våre demokratiske institusjoner mot overvåking. Det er et åpenbart myndighetsansvar å sikre at Stortinget ikke blir utsatt for overvåking. Dette er også noe som PST har berørt i sine trusselvurderinger – vi er utsatt for etterretningsvirksomhet, både fra andre land og fra andre interessenter, som kan være interessert i å få vite hva norske beslutningstakere snakker om på telefon eller kommuniserer digitalt. Derfor har også PST vært opptatt av at de skal informere tydelig om dette.

Det er helt avgjørende at samfunnets overvåking er innenfor de rammene vi skal ha rettssikkerhet rundt. Det å ha

et overvåkingssystem som flyter ut, mener jeg er uakseptabelt. (Presidenten klubber.) Stortinget må ha helt klare premisser for den overvåkingen som myndighetene skal gjøre. Det følges opp i dag i forbindelse med domstolskontroll og demokratisk kontroll – så godt det lar seg gjøre.

Jeg beklager at jeg gikk litt utover taletiden.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Abid Q. Raja (V) [10:48:41]: Jeg tenkte jeg skulle gi justisministeren en hvilepause.

Transportsektoren står for om lag 26 pst. av klimagassutslippene i Norge. Hele 60 pst. av dette er fra persontransporten. Personbilene står for to tredjedeler av klimagassutslippene for reiser innenlands. Det betyr at det er svært viktig og effektivt å legge til rette for null- og lavutslippsskjøretøy samt å gjøre det enklere å reise med kollektivtrafikk, sykkel og gange.

Når BMW nå forsøker å overbevise myndighetene i Thailand om at elbilen er løsningen på luftproblemene i Bangkok og andre storbyer, trekkes den norske elbilpolitikken fram som eksempel til etterfølgelse. Det er en villet politikk som har gitt resultater, en politikk som ble startet under Venstres samferdselsminister Torild Skogsholm, og som et samlet storting har sluttet seg til og forsterket. Hver tredje elbil som selges i Europa, selges i Norge. Nesten 20 pst. av alle nye biler som er solgt i Norge så langt i 2015, er elbiler.

Samferdselsministeren har tidligere ved en rekke anledninger uttalt at det er uaktuelt å endre den positive politikken overfor elbilismen før tidligst stortingsvalget i 2017. Å redusere utslippene fra kjøretøyene er ikke nok, det må også kjøres mindre. Det kan vi få til med smart byplanlegging, et godt kollektivtilbud og bedre tilrettelegging for sykkel og gange. Bymiljøavtaler mellom staten og de største byene skal sikre dette. Likevel er – meg bekjent – ingen bymiljøavtaler inngått så langt. Det er altså ikke kommet på plass noen forpliktende avtaler mellom stat, fylkeskommune og kommune med felles plan for tiltak for å skape framtidens byer.

Mitt spørsmål til samferdselsministeren er todelt:

1. Står statsråden ved sine tidligere løfter om at fordelene for elbiler videreføres til 2017?
2. Hvilken framdrift ser statsråden for seg at det må være på bymiljøpakkene for å få den ønskede effekten på klimaet og bymiljøet for å nå de klimaforpliktelsene et samlet storting er enig om?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:50:49]: Arbeidet med å forbedre bymiljøet er svært viktig, og der har de fire partiene som nå utgjør flertallet, samarbeidet veldig godt både om budsjettet og om mange andre tiltak. I klimapolitikken har en fremmet en felles sak som gjør at det nå er stor enighet om hvor veien skal gå, og hvilke virkemidler en skal bruke. Det er veldig bra.

Så er det mange tiltak som er viktig for i sum å gjøre byene bedre å bo i. Det handler om bedre arealplanlegging, det handler om mer kollektivtilbud. Det som er viktig, er at det skal være attraktivt for folk å velge kollektivt, og at de

skal velge det selv, ikke en tilnærming der man skal piske folk ut av bilen uten at de har et alternativ å gå til, men tvert imot gjøre det så attraktivt å velge kollektive reisemidler – buss, trikk, tog og T-bane – at folk selv ønsker det.

Da er det mange grep som det nye flertallet har gjort. Vi sier at vi skal ha 50–50-bevilgning til store kollektivinfrastrukturinvesteringer i de fire største byene, altså at staten tar 50 pst. av kostnaden. Det var noe som forrige regjering ikke var villig til, men som dagens regjering og dagens flertall har vedtatt. Det satses betydelig mer på tog. I desember ble rutene omlagt, noe som gjør at bare på Oslo S er det nå 100 flere tog om dagen enn hva det var før desember 2014. Punktligheten for jernbanen var på 95 pst. de siste ukene i februar. Alt dette gjør at kollektivtransport framstår som mer attraktivt. I tillegg gjøres det mye for gange og sykling.

Når det gjelder bilsiden, er det viktig at bilistene får et godt alternativ, sånn at en ser at dagen henger sammen når en reiser kollektivt. For dem som må kjøre bil, er det selvsagt en fordel om vi klarer å få dem til å velge lavutslipps- eller nullutslippsbiler, slik elbiler og hybridbiler er. Der har dagens avgiftssystem en fordel. Det er viktig når vi nå forhandler om hva som skal skje etter at klimaforlikets krav om 50 000 nullutslippsbiler er innfridd, at det også der legges til rette for ytterligere salg av nullutslipps- og lavutslippsbiler.

Abid Q. Raja (V) [10:52:54]: Jeg vil takke for svaret, og jeg vil understreke at Venstre har en klar forventning om at det snarest mulig og i tråd med målet om å forsterke klimaforliket blir signert bymiljøavtaler som forplikter kommuner, fylkeskommuner og ikke minst staten til å gjøre de investeringene som er nødvendige.

Så hører jeg at statsråden er positiv til fordel for den fortsatt villedede politikken på elbilsiden, men kommer ikke helt i mål. Jeg regner med at det er en bred enighet i dette huset om fordelene knyttet til å kjøre og eie elbil, at det skal fortsette til minst 2017, og det er, så vidt jeg vet, bare en del av Fremskrittspartiets politikere som har skapt tvil rundt dette. Det er også bred enighet i folket om at dette må fortsette. Meningsmålinger som ble offentliggjort i går, viser at tre av fire spurte ønsker at en skal beholde elbilfordelene, og NAF, som er en organisasjon som Fremskrittspartiet ofte trykker til sitt bryst, har også vært krystallklare på dette. Nå har samferdselsministeren mulighet til å legge denne debatten død en gang for alle ved å fastslå at elbilfordelene skal videreføres til minst 2017. Vil statsråden benytte anledningen til å slå fast at den villedede politikken vil fortsette fram til valget?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:53:57]: Jeg skulle gjerne hatt mer enn 1 og 2 minutter til å snakke om dette, for dette er svært viktig. La meg fortsette der jeg slapp: Bymiljøavtalene, som en tok opp i første spørsmål, er også svært viktige. Der er det igangsatt dialog og forhandlinger med byene, en tar dem fortløpende. Da er det viktig å understreke at en har i dag belønningsordninger som løper, og bymiljøavtalene skal erstatte dette, så det er ikke slik at det

ikke er virkemidler i bruk. Det handler om å få gode, nye og bredere avtaler på plass, og det er det bymiljøavtalene skal være. Der har også regjeringen sagt at vi vil ha utviklingsavtaler, i den forstand at vi skal være med og forplikte arealutviklingen i byene når vi investerer i kollektivtrafikk, slik at flere bor og jobber nær kollektivknutepunkt. Det er viktig for at en skal velge kollektive reisemiddel.

Når det gjelder elbilpolitikken, er klimaforliket veldig tydelig. De fordelene som er nå, skal vare til det er 50 000 biler på veiene. Det begynner vi å nærme oss veldig kraftig. Det vil være feil av meg nå å forskuttere hva de forhandlingene som skjer mellom partiene på Stortinget, skal ende opp i. Det er faktisk Stortinget som vedtar dette, og ikke en enkelt statsråd.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Ola Elvestuen.

Ola Elvestuen (V) [10:55:16]: Mitt tilleggsspørsmål går til klima- og miljøministeren.

Som representanten Abid Q. Raja var inne på, er 26 pst. av utslippene i Norge fra transportsektoren, og det er mange virkemidler som man må gjennomføre på flere områder for at vi skal nå målsettingene som vi i fellesskap har satt oss, at vi skal redusere klimagassutslippene med 40 pst. fram mot 2030. En stor del av dette vil måtte tas i transportsektoren – siden mye ligger i det som er en del av kvotesystemet i EU – gjerne over 50 pst. Klima- og miljøministeren har det overordnede ansvaret for klimapolitikken, og da blir mitt spørsmål: Hvordan vil klimaministeren sørge for at virkemiddelbruken som vi skal ha på alle områder, står i forhold til den målsettingen vi har satt oss om 40 pst. reduksjon fram mot 2030?

Statsråd Tine Sundtoft [10:56:30]: Nå synes jeg jo at samferdselsministeren hadde en god gjennomgang av de virkemidlene vi har. For det første gjelder det å planlegge byene og tettstedene på en slik måte at vi fjerner behovet for transport. Det gjør vi nå gjennom bymiljøavtalene og i tillegg utviklingsavtaler, hvor vi forhandler med byene om hvordan de bedriver sin areal- og transportplanlegging. Det kanskje aller viktigste vi kan gjøre, er å fjerne behovet for transport. Når det da er behov for transport, er det viktig at vi har en god kollektivtrafikk. Der har denne regjeringen, også sterkt støttet av samarbeidspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti, bidratt til en betydelig satsing. Og så har vi nå en felles gjennomgang av bilavgiftene for å bevare prinsippet om at det skal lønne seg å velge miljøvennlig. Jeg mener at denne regjeringen nå har tatt i bruk mange virkemidler, og det må vi også gjøre, for transport står for et av de store utslippene.

Presidenten: Åsmund Aukrust – til oppfølgingsspørsmål.

Åsmund Aukrust (A) [10:57:41]: Mitt spørsmål går til samferdselsministeren.

Norsk elbilpolitikk har, som Abid Q. Raja sa, vært en ubetinget suksess. Hele grunnen til at vi har de diskusjo-

nene vi har hatt nå, er at politikken fungerer så godt. Det vi har ønsket, er det som har blitt resultatet, at mange flere velger å kjøpe seg miljøvennlige biler. Det er egentlig helt utrolig at lille Norge har klart å bli et av verdens største markeder, som brukes som eksempel over hele verden på hvordan det er mulig å endre bilpolitikken.

Selv om vi nå har fått på plass et stort marked, er det fortsatt en forsvinnende liten andel som kjører elbil, og vi trenger fortsatt aktiv politikk for å elektrifisere større deler av bilparken vår. Alle skjønner at fordelene ikke kan vare ut i evigheten, men fortsatt er det iallfall behov for en aktiv politikk for å få flere til å velge mer miljøvennlige biler. Jeg oppfattet at Abid Q. Raja ønsket å utfordre ministeren på å oppklare hva som er ministerens syn, og i stedet fikk han egentlig en redegjørelse om hva Stortinget allerede har vedtatt. Det er vi klar over. Det vi lurte på, er: Hva mener ministeren selv? Vil ministeren selv legge til rette for en politikk som gjør at folk er sikret forutsigbarhet fram til 2017?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:58:55]: Jeg tror alle vet at Fremskrittspartiet – velgere og politikere – er veldig glad i lave og ikke-eksisterende bilavgifter, ingen bør være i tvil om det. Samtidig er det altså ikke slik at Stortinget har vedtatt alt det som nå skjer. Dette er fordi vi har fått et nytt flertall i Stortinget, som har vedtatt noe annet enn det som lå i Nasjonal transportplan fra den forrige regjeringen. Den satsingen som vi nå får på bymiljøavtaler med at staten tar 50 pst. av investeringskostnadene, er noe som skjer fordi en har et nytt flertall. Det er altså noe som ikke Arbeiderpartiet kjempet fram, men som dagens regjering har fått fram. Den kraftige økningen i vedlikehold av både vei og jernbane, som gjør at bussen kommer lettere fram, og at jernbanen kan være i rute, som vi nå ser resultatet av, er fordi en har et nytt flertall, som gjør mye mer enn det som lå i Nasjonal transportplan. Og det var altså det nye flertallet som gjorde at hybridbiler kom bedre ut avgiftsmessig, og dermed får bedre markedsforhold enn det som har ligget til grunn foreløpig. Så jeg er veldig stolt over det vi har gjort. Så skal vi også sørge for at det er attraktivt å velge elbil framover, men det er Stortinget som vedtar nøyaktig hvordan.

Presidenten: Hans Fredrik Grøvan – til oppfølgings-spørsmål.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [11:00:09]: Flere har allerede vært inne på at de rammevilkårene som Norge har satt for utviklingen av elbilmarkedet, har vært en suksess, og vi holder på å nå målet om 50 000 biler i disse dager. Men en forutsetning for at elbilpolitikken skal bli en suksess framover, er videre utbygging av ladestasjoner. Derfor har dette også blitt prioritert i budsjettforliket for 2015. For at elbil fortsatt skal være attraktivt, er det viktig med god tilgang til ladestrøm. Derfor ble også bevilgningen til Enova på dette området styrket i årets budsjett. Kan statsråden love at en fra regjeringens side også i tiden framover vil satse offensivt på utbygging av nye ladestasjoner, som kan bidra til en mer

tilgjengelig og helt nødvendig infrastruktur for elbilistene?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:01:03]: Det har under dagens flertall blitt en ekstra satsing på ladestasjoner. Det er viktig. Samtidig er det viktig at vi får markedet til selv å utvikle dette, sånn at man får kommersielle krefter og ikke går til staten hver gang man skal ha en ekstra ladestasjon. Derfor har vi allerede hatt mye kontakt med Elbilforeningen, med de ulike bilprodusentene, med ulike andre aktører, som KIWI, som har inngått avtale med en av de store bilprodusentene for å tilby lademuligheter utenfor sine matvarebutikker. Det er når vi får den delen til å fungere, at man virkelig får en bred utvidelse av ladeordningen for biler. I tillegg vet vi at det skjer en veldig utvikling på batteriteknologi. Tesla har varslet at de i disse dager har en ny pressekonferanse for å komme med enda større nyheter som tar vekk rekkeviddeangsten som elbilister har. Det er kombinasjonen av de statlige virkemidlene og markedet og produsentene av elbiler som er grunnlaget for suksess på dette området. Vi skal være med og bidra til dette så godt det lar seg gjøre.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ingunn Gjerstad (SV) [11:02:43]: Mitt spørsmål går til statsråd Sundtoft.

I Noreg døyr om lag 1 500 menneske kvart år av forureina luft. I Oslo stig dødstala på dagar med høg forureining. For ein månad sidan åtvara Oslo kommune mot å ta med små barn ut i enkelte område i byen. Groruddalen, der eg bur, er ille råka. I Bergen er situasjonen òg ille. Foreldra går med klump i magen fordi barna ikkje stoppar å hosta i den giftige vinterlufta.

Vi veit at biltrafikken er hovudårsaka til problemet. No viser nye tal frå Statens vegvesen at vegtrafikken auka både i Oslo og Akershus i 2014, trass i målsetjingane om nullvekst.

Seinast i går stemte Høgre og Framstegspartiet mot ei rekkje forslag i Stortinget for å betra luftkvaliteten. Ein stemte mot forslag om nye verkemiddel for å avgrensa bilbruken på riksvegane når luftforureininga er høg. Ein stemte mot miljødifferensierte bompengar for å redusera luftforureininga, mot auka avgifter på fossil fyring, mot tiltak for å etablera fleire kollektivfelt i akutte situasjonar – og mange fleire forslag.

Mitt spørsmål er: Kva er klima- og miljøministeren sin plan for å betra situasjonen, all den tid regjeringsspartia stemmer mot forslag etter forslag for å betra luftkvaliteten? Og når kan dei som slit med astma og sjukdom, venta betring?

Statsråd Tine Sundtoft [11:04:32]: Takk for at det blir stilt et viktig spørsmål. Som representanten sa, hadde vi en god runde på dette i Stortinget i går.

Heldigvis har luftkvaliteten de siste ti årene bedret seg betraktelig, men likevel har flere norske byer utfordringer med svevestøv og NO₂. Regjeringen vil derfor gi kommunene flere virkemidler – det er kommunene som er an-

svarlige for den lokale luften. Samferdselsdepartementet vil igangsette et lovarbeid, slik at det etableres lavutslippssoner i kommuner som ønsker det. Det arbeides videre med å tilrettelegge for miljødifferensiering gjennom AutoPASS-systemet. Der vil også Samferdselsdepartementet utrede kostnader og mulige løsninger sammen med andre berørte departementer. Regjeringen har også sagt at vi vurderer mulighetene for gratis kollektivtrafikk på dager med høy luftforurensning. Det er et ønske om å innføre dieselforbud på riks- og fylkesveier i Oslo nå. Det har vi sagt at vi ikke ønsker, men vi arbeider med å se på et differensiert forbud, slik at det primært rettes mot personbiler utenfor næringsvirksomhet. Vi har sagt at vi kommer tilbake til Stortinget med flere virkemidler.

Dette er en utfordring som man har vært klar over i mange år. Nå har denne regjeringen et godt samarbeid med kommuner på det. Jeg har merket meg at kommunene ønsker flere virkemidler – flere av dem utreder vi – men kommunene har også en del virkemidler som de allerede nå kan ta i bruk for å få bedre luftkvalitet.

Ingunn Gjerstad (SV) [11:06:27]: Takk for svaret.

I går kunne ministeren fortelja at gjeldande grenseverdiar for luftforureining først kan nås innan ein tiårsperiode. Dette kjem få dagar etter at vi blei kjende med ein ny spansk forskingsstudie gjort ved 39 skular i Barcelona. Denne viser samanheng mellom luftkvalitet og kognitiv utvikling hos barn. Ein fryktar at luftforureininga skadar menneskehjernen og set ned læringsevna.

Fryktar statsråden at luftforureining i våre storbyar råkar læringsevna til ungane våre, eller er regjeringas politikk tilstrekkeleg til at foreldre kan kjenna seg trygge på at situasjonen i Oslo ikkje er som i Barcelona?

Statsråd Tine Sundtoft [11:07:10]: Den utfordringen vi har i Norge med luftkvalitet, deler vi med veldig mange andre byer i Europa. Norge er et av 17 land som er stevnet inn for ESA for at en ikke opprettholder luftkvalitetsdirektivet. Den debatten vi nå har rundt luftkvalitet, synes jeg også illustrerer at når vi snakker om klimasamfunnet, er det også et bedre samfunn. Vi må endre politikken, slik at vi får ned forurensningen fra bilene, både på grunn av utfordringen med luft og på grunn av klima. Det viktigste vi gjør, er å planlegge byene på en sånn måte at vi reduserer transportbehovet. Så må vi legge til rette for at vi kan gå mer, sykle mer, og mer kollektivtrafikk. Og så må vi gjennom bilpolitikken medvirke til at de bilene som kjører, forurenser minst mulig.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Karin Andersen.

Karin Andersen (SV) [11:08:25]: Hvis 1 500 hadde dødd i trafikken, hadde ingen akseptert det, men det er faktisk trafikken disse menneskene dør av. I Oslo må biltrafikken reduseres med 20 pst. for å sikre at luften ikke er livsfarlig. Byråds kandidat i Oslo for Arbeiderpartiet, Raymond Johansen, hadde et utspill om at E18-utbyggingen måtte reduseres og reforhandles fordi utbyggingen øker ut-

slippene – altså gjør det verre. Byrådsleder Røsland fra Høyre svarte at det var også byråds mening – litt overraskende, men bra. Da er spørsmålet til regjeringen om man innser at man faktisk må slutte med de tiltakene som øker utslippene. Vil regjeringen legge forskningens råd om 20 pst. reduksjon i biltrafikk til grunn? Og: Er regjeringen enig med det Høyre-styrte byrådet i Oslo om at E18-utbyggingen må reforhandles og reduseres?

Statsråd Tine Sundtoft [11:09:27]: Jeg er opptatt av at den infrastrukturen som bygges, møter framtidens utfordringer med omstillingen til lavutslippssamfunnet og redusert støy og utslipp av lokal luftforurensning. Her har Stortinget stilt helt klare krav om at persontransportveksten i storbyområdene skal tas med kollektivtrafikk, gange og sykkel. Det betyr også at hvis dette prosjektet gir vekst i biltrafikken, må det igangsettes andre tiltak for å bremse biltrafikken, slik at det i sum ikke blir vekst i Oslo-området. Det har selv Statens vegvesen sagt, at det må tas i bruk sterke virkemidler for å bremse veksten i biltrafikken. Noe av det som bygges vest for Oslo, er et høystandard kollektivfelt og gjennomgående sykkelvei. Så vi må planlegge storbyene på en sånn måte at vi kan ta trafikkveksten gjennom gange, sykkel og kollektivtrafikk.

Presidenten: Terje Aasland – til oppfølgingsspørsmål.

Terje Aasland (A) [11:10:42]: Det er utvilsomt et viktig spørsmål som er stilt om luftkvalitet, spesielt knyttet opp mot de store byene. Jeg er jo enig med statsråden og hennes betraktninger om at planlegging og areal og byplanutvikling er viktig, men det tar tross alt litt tid, og mens vi venter på at arealplanleggingen skal bli bedre, og at en skal få gang- og sykkelvei og få utbygd kollektivtrafikken på en bedre måte, så må en altså gjøre andre tiltak.

Og en del av debatten i Stortinget i går var jo nettopp det: Hvilke virkemidler ønsker vi skal – skal vi si – få lov til å spille på lag med bedre luftkvalitet? Og da stiller jeg følgende spørsmål til statsråden: I går var det altså slik at stortingsflertallet, mot regjeringspartienes vilje, stemte for noen forslag som gjør at kommunene nå får flere virkemidler. Mener statsråden det var galt at Stortinget foretok det vedtaket?

Statsråd Tine Sundtoft [11:11:44]: Det Stortinget vedtok i går, var å be regjeringen utrede flere virkemidler. Nå ga jeg i debatten i går en redegjørelse om hva vi allerede har begynt å jobbe med. Vi har begynt med et lovarbeid for å etablere lavutslippssoner, vi arbeider for å tilrettelegge for miljødifferensiering gjennom AutoPASS-systemet, vi ser på muligheten for dieselforbud – men vi ønsker en differensiering, slik at dette også er mulig å gjennomføre i praksis.

Det jeg synes er bra, er at det er et stort engasjement i Stortinget for å gjøre hva vi kan for å få bedre luft i storbyene. Det er ingen ny problemstilling, denne problemstillingen har vart i mange år, men nå gjør vi et godt arbeid sammen med kommunene på det. Kommunene ber om flere virkemidler. Vi har gitt dem noen virkemidler, og nå utre-

der vi enda flere, og det må til for å få bukt med denne utfordringen.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [11:12:57]: Stortinget vedtok ikke bare at regjeringen skal utrede nye virkemidler; Stortinget vedtok at kommunene skal ha mulighet til å gjennomføre tiltak for redusert bilbruk i de store byene i perioder om vinteren når det er dårlig luft, og dette kan gjelde en lang rekke tiltak – det kan også gjelde diesalbiler, som da Høyre og Fremskrittspartiet er imot. Jeg tror det er nødvendig at statsråden her fra talerstolen bekrefter det vedtaket Stortinget faktisk har gjort, og at det vil bli fulgt opp, sjøl om Høyre og Fremskrittspartiet muligens er litt uenig i det.

Det er klart at bilbruken i Oslo over tid må reduseres. Antagelig må en ha en full overgang til nullutslippskjøretøy i Oslo i årene framover, og det betinger også etter Senterpartiets mening at en fortsetter å satse på elbiler og på nullutslippskjøretøy på den måten vi har gjort de siste årene. På hvilken måte vil statsråden arbeide for at ikke elbilfordelene blir ødelagt, og at elbilmarkedet dermed kan klappe sammen?

Statsråd Tine Sundtoft [11:14:06]: Nå er det jo godt kjent nasjonalt, men nå også godt kjent internasjonalt, hvilken suksess den norske elbilpolitikken er. Jeg åpnet selv et seminar i Brussel for 14 dager siden og fortalte da om hvordan denne politikken har virket i Norge. Da vi la fram våre mål for 2030, så sa vi at transport er et av de områdene der vi virkelig må redusere utslippene. Så – punkt én – vi må redusere biltrafikken, og – punkt to – de bilene som må være på veien, må slippe ut minst mulig. Det er nettopp derfor vi nå har en gjennomgang av kjøretøyavgiftene, med prinsippet om at det skal lønne seg å velge miljøvennlig. Her har Stortinget og regjeringen gått foran med en politikk som virker, og vi er nødt til å fortsette med det hvis vi skal klare å nå målene om å redusere utslipp innenfor transport.

Presidenten: Vi går da til neste hovedspørsmål.

Terje Aasland (A) [11:15:22]: Klima- og miljøministeren kan bare bli stående.

Vi har som kjent en rekke ganger i Stortinget stilt spørsmål om klimapolitikken. Hver gang har statsråden svart at hun mener at regjeringen fører en ambisiøs klimapolitikk, at klimaforliket ligger fast, og at hun mener at regjeringen har styrket klimaforliket. Statsrådens meninger er slik sett velkjent for Stortinget.

Jeg tror derimot at Stortinget har en viss forventning om når en stiller viktige spørsmål i tilknytning til klima, at en får bredere analyse fra statsråden: Hva skal Norges rolle være? Hva skal vi som land forplikte oss til? Og hvilke tiltak må komme for at vi skal nå de målene som Stortinget diskuterer og eventuelt setter? Jeg tror alle er enige om at dette krever handling og politisk gjennomføringskraft og – ikke minst – tydelighet.

Vi har registrert at dette er krevende selv i diskusjoner mellom sentrale Høyre-politikere. Da regjeringen fremmet stortingsmeldingen om indikative mål for 2030, sa statsråd Helgesen på den ene siden at Norge kan nå målene med tiltak i Polen. På den andre siden sa stortingsrepresentant Astrup at dette er en feil forståelse av EUs klimapolitikk. Det kunne vært interessant å få vite hvem som har rett etter statsrådets oppfatning. Og hvilken tilnærming vil statsråden selv velge når Norge skal nå sine mål om utslippsreduksjoner fram mot 2030?

Statsråd Tine Sundtoft [11:16:59]: Det har vært mange klimadebatter i Stortinget – det er et stort engasjement, og det er veldig bra.

Nå har regjeringen foreslått hvor vi skal legge våre ambisjoner fram mot 2030. Vi har sagt at vi ønsker at Norge skal ligge på det samme nivået som EU. Det betyr å kutte 40 pst. fram til 2030 med utgangspunkt i 1990. Så skal det fordeles mellom kvotepliktig sektor, der vi allerede er godt integrert i EUs kvotesystem – det er ca. halvparten av utslippene – og den andre halvparten, som er i ikke-kvotepliktig sektor, hvor vi nå skal forhandle med EU om hvor det norske nivået kommer til å ligge. Det er ganske tydelig – vi vet at EU har sagt 30 pst. i ikke-kvotepliktig sektor. EU har nå en prosess med å fordele dette mellom sine 28 land. Når en skal ta hensyn til BNP og justere for kostnadseffektivitet, er nok jeg ganske klar på at vi kommer til å være nærmere 40 pst. enn 0 pst.

Så har regjeringen også i stortingsmeldingen skissert fem områder hvor vi kan bidra til nasjonale kutt, men også hva vi gjennom norsk teknologiutvikling kan bidra til av internasjonale kutt. Det er nettopp det som er så avgjørende i klimapolitikken, at vi får til en god blanding av hva vi skal gjøre nasjonalt. Vi har ikke gått inn i et samarbeid med EU for å unndra norske kutt, men vi kan samarbeide for å redusere kuttene, fordi klimautfordringene er globale.

Terje Aasland (A) [11:19:00]: Jeg deler statsrådets oppfatning av at når forhandlingene er gjennomført med EU, vil nok Norges forpliktelser ligge kanskje nærmere 40 pst. enn i hvert fall 0 pst. Det kan vi være enige om. Det betyr at forutsigbarhet og tydelighet og ikke minst rask handling egentlig er veldig viktig. For jeg tror vi kan erkjenne alle sammen at det er lett å sette mål, langt mer komplisert å konkretisere gode tiltak som bygger opp under og faktisk virker i henhold til de målsettingene som er satt. Derfor kommer vi allerede nå, når vi behandler klimamålmeldingen, til å utfordre og peke på noen veldig tydelige tiltak som konkretiserer veien mot målene. Det kunne vært interessant å høre om kanskje regjeringspartiene vil støtte det, men jeg skal ikke utfordre på det siden saken er til behandling. Men kan statsråden nå antyde hvordan regjeringen har tenkt å nå de eventuelle forpliktelsene som kommer på Norge i ikke-kvotepliktig sektor, og som vil virke direkte nasjonalt? Hvilke konkrete tiltak ser statsråden nå for seg at hun vil anbefale for Stortinget?

Statsråd Tine Sundtoft [11:20:12]: Vi har skissert fem områder som vi skal arbeide videre med. Det første er

noe av det Stortinget allerede nå har diskutert, reduserte utslipp innen transportsektoren. Det er kanskje der vi må gjøre mest nasjonalt, både ved å planlegge for å begrense transportbehov og gjennom å overføre trafikk fra biltrafikk til kollektivtrafikk. Vi må satse mer på kollektivtransport og jernbane, og vi må forlenge den politikken vi har, slik at når en først skal kjøre bil, kjører bil som reduserer utslipp mest mulig.

Så har vi også innenfor industrien flere områder. Og bygg er noe som vi også må gjøre mer på i Norge. Transport og bygg er der vi må gjøre mer i Norge, og det andre er hva vi kan gjøre i Norge som også bidrar til kutt internasjonalt.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Åsmund Aukrust.

Åsmund Aukrust (A) [11:21:30]: Det blir en spennende debatt vi skal ha i Stortinget neste tirsdag, hvor vi skal fastsette våre egne mål. Men mye viktigere enn det er diskusjonen vi skal ha i løpet av det neste året om hvordan vi skal nå disse målene, for målene i seg selv får oss jo ingen vei.

Jeg tror den største feilen vi gjør når vi diskuterer målene, er å tenke at dette er veldig lenge til, at 2030 og 2050 er noe som er langt der framme. For det samfunnet vi skal leve i i 2030 og 2050, bygges i dag: De husene vi skal bo i, de jobbene vi skal ha, og måten vi reiser på – det grunnlaget legges i dag. Derfor handler egentlig meldingen om 2030 og 2050 om 2015, 2016 og 2017. En av de tingene vi i alle fall vet, er at skal vi være et nullutslippssamfunn i 2050, kan vi ikke gi tillatelse til store nye punktutslipp som kommer til å stå der da. Det tillater ikke våre egne utslippsbudsjetter. Mitt spørsmål til statsråden er om hun er enig i det, og om hun i så fall er villig til å ta konsekvensen og si nei til nye store punktutslipp i Norge.

Statsråd Tine Sundtoft [11:22:31]: Jeg er helt enig med representanten i at de valg vi foretar nå, får konsekvenser for muligheten til å nå lavutslippssamfunnet i 2050. Vi har diskutert mang en gang nødvendig omstilling av hele samfunnet – hvordan vi planlegger samfunnet vårt, hvordan vi planlegger for mindre transport, hvordan vi skal gjennom en omstilling med mindre oljeavhengighet, hvordan vi må omstille norsk industri til å ta vare på sin lavutslippsteknologi og rene produksjonsteknologi. Det er derfor vi har styrket klima- og energifondet og gitt Enova flere virkemidler, slik at Hydro Karmøy nå kommer til å iverksette planene om verdens mest energivennlige aluminiumsproduksjon. Det betyr strengt tatt at vi kan få høyere utslipp i Norge gjennom det. Men det er derfor det er viktig hvordan vi nå samarbeider med EU, slik at utslippene innenfor bobla begrenses.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål, fra representanten Rasmus Hansson.

Statsråd Tine Sundtoft [11:23:47]: Da kan jeg vel bare bli stående!

Presidenten: Jeg tror nok statsråden kan bli stående, ja.

Rasmus Hansson (MDG) [11:23:50]: Statsråden gjetet riktig. Spørsmålet er til statsråd Sundtoft.

Naturreservat er den strengeste formen for naturvern i Norge, og naturreservatene omfatter derfor de aller viktigste naturverdiene våre som er gitt den aller strengeste beskyttelsen mot inngrep. Likevel ga miljøvernminister Solhøll dispensasjon til bygging av en ny kraftlinje gjennom Sør-dalen naturreservat, i strid med de traséanbefalingene som opprinnelig var kommet fra energiforvaltningen og miljøforvaltningen. Tidligere denne måneden slo Borgarting lagmannsrett fast at denne dispensasjonen var et klart brudd på naturmangfoldloven, men i mellomtida hadde vår nåværende klima- og miljøminister, Sundtoft, beordret endring av verneforskriftene for dette reservatet, slik at forskriften nå tillater den helt absurde kombinasjonen bærplukking, fiske osv. og bygging og drift av en ny kraftlinje. Statsråden har altså aktivt sørget for å få gjennomført i praksis nøyaktig det inngrepet som lagmannsretten nå har slått fast er et brudd på naturmangfoldloven.

Har ikke statsråden nå en veldig flau smak i munnen overfor hvordan hun skjøtter sitt ansvar, både for å bevare noe av det viktigste vi har i norsk natur, og for å forvalte naturmangfoldloven?

Statsråd Tine Sundtoft [11:25:08]: Beslutningen om trasévalget i Sør-dalen ble fattet av den forrige regjeringen, og dagens regjering har lagt det til grunn. En reversering av den forrige regjeringens vedtak og en påfølgende ny runde om trasévalget ville ha forsinket prosessen og ført til at kraftforsyningen til Nordvestlandet og Midt-Norge ble ytterligere forsinket. Det er viktig at vi verner et representativt utvalg av norsk natur, men i enkelte situasjoner må vernet vike for andre tungtveiende interesser. Den anstrengte kraftsituasjonen i Midt-Norge er velkjent, og jeg tror alle, eller iallfall langt de fleste, er enig i at denne bør avhjelpes så raskt som mulig. Det var de vurderingene som ble gjort ved at denne regjeringen fulgte opp det den forrige regjeringen hadde fattet et vedtak om.

Rasmus Hansson (MDG) [11:26:15]: Jeg minner altså om at det var anbefalt en annen trasé for denne kraftledningen fra bl.a. energiforvaltningen selv, som ikke gikk gjennom dette naturreservatet. Så har vi altså den situasjonen at vi var klar over at det pågikk en rettssak hvor man risikerte, med stor sannsynlighet, at dispensasjonsvedtaket ble kjent lovstridig. Spørsmålet er da: Hvorfor ventet ikke statsråden til hun fikk rettens avklaring på om denne situasjonen var lovstridig, før hun gjennomførte en forskriftsendring som altså tvang gjennom det vedtaket som vi nå vet var lovstridig?

Statsråd Tine Sundtoft [11:27:01]: Miljøverndepartementet la i vedtaket i 2013 til grunn at en dispensasjon fra verneforskriften var nødvendig for å sørge for en rask sikring av kraftforsyningen til Midt-Norge. Jeg kan nå bare registrere at lagmannsretten har vurdert risikoen for en forsinkelse for kraftledningen annerledes enn hva de-

partementet gjorde i sitt vedtak. Her har vi fulgt opp det den forrige regjeringen fattet et vedtak om, og vi har vært bekymret for å forsinke den viktige kraftforsyningen til Nordvestlandet og Midt-Norge.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Sak nr. 2 [11:27:49]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir én endring i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske oversikten som er gjort tilgjengelig for representantene.

Den foreslåtte endringen i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringen var som følger:

Spørsmål 4, fra representanten Kari Henriksen til kulturministeren, er overført til klima- og miljøministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 1

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:28:10]: «Den 9. februar rapporterte Aftenposten om SwissLeaks, hvor skjulte formuer i storbanken HSBC har blitt avslørt. Ifølge avisa var det i 2006 og 2007 111 klienter med tilknytning til Norge som skjulte til sammen 2,8 mrd. kroner. Dette er bare en liten del av norske formuer skjult i utlandet.

Har statsråden anslag på hvor store beløp med norsk tilknytning som er skjult i utlandet, og hva gjør regjeringen for å bekjempe slike aktiviteter?»

Hans Andreas Limi hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Siv Jensen [11:28:46]: Skjulte formuer i utlandet og såkalte skatteparadis er en global utfordring. Det er vanskelig å gi presise anslag på hvor store beløp med norsk tilknytning som er skjult i utlandet. Men i 2010 anslo Skattedirektoratet i en intern studie at nordmenn skjulte minst 200 mrd. kr i bankinnskudd i utlandet. I tillegg kommer eiendommer, aksjer og finansielle instrumenter. Disse anslagene er naturlig nok usikre.

Regjeringen er opptatt av at formuer som er pålagt beskatning, faktisk blir beskattet riktig. Det viktigste virkemidlet for å avdekke skjulte midler i utlandet er samarbeid om informasjonsutveksling. Finansdepartementet har derfor over tid arbeidet aktivt for å inngå en rekke internasjonale avtaler om deling av skatteinformasjon for å sikre riktig skattlegging.

Norge har i dag et nettverk på om lag 90 skatteavtaler. Gjennom det nordiske skatteparadisprosjektet har vi

også inngått 44 særskilte informasjonsutvekslingsavtaler, TIEA, med såkalte skatteparadis.

I tillegg undertegnet jeg i fjor en historisk avtale mellom flere land om automatisk utveksling av skatteopplysninger. Denne avtalen vil gi Skatteetaten opplysninger om nordmenns utenlandske bankinnskudd, fond, aksjer, utbytter og renter. De første landene vil utveksle denne informasjonen i 2017, men allerede i år vil en avtale med USA gi Skatteetaten automatisk informasjon om nordmenn med konti i USA. I sum innebærer disse avtalene en raskere og bedre tilgang til informasjon om skatteopplysninger.

Større åpenhet om skatteopplysninger er viktig for å avdekke skjulte formuer, men det har også en betydelig preventiv effekt. Dette viser også Skatteetatens amnestiordning. Siden 2007 har nesten 1 100 personer rapportert inn 43 mrd. kr i formue og nesten 2 mrd. kr i inntekt til beskatning.

Det kan også nevnes at Skatteetaten arbeider med å forbedre sin kommunikasjon med skattyter. I samarbeid med Norges Handelshøyskole har Skatteetaten funnet ut at informasjonsbrev til skattyter med opplysninger om hvordan inntekt og formue i utlandet skal rapporteres, bidrar positivt. Både antallet skattytere som rapporterer om skatteforhold i utlandet og hvor mye som rapporteres, øker. Det er positivt. Bedre kommunikasjon gir bedre etterlevelse uten at det nødvendigvis må gjennomføres omfattende etterkontroller.

Beskatning er et stort inngrep i eiendomsretten. Det er derfor også avgjørende at skattyternes rettssikkerhet ivaretas på en god måte. Et godt skattesystem må ha skattyternes tillit. Det er regjeringen opptatt av. Vi skal heller ikke underkommunisere betydningen av å sørge for at folk føler de får nok igjen for skatten de betaler. Derfor må vi vise skattebetalerne respekt ved å bruke skattepengene deres riktigst mulig.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:31:57]: Jeg vil takke finansministeren for et veldig godt svar. Jeg er veldig glad for de initiativene både den sittende regjering og den forrige regjering har tatt for å bekjempe ulovlig skatteunndragelse.

Mengden penger som plasseres illegitimt i utlandet, og som skulle vært beskattet i Norge, har etter hvert et omfang som kan sies å true vår velferd på sikt. Man undergraver velferdsstaten Norge når man unndrar seg skatt, men i tillegg skyver man regningen over på folk flest og andre skattebetalere.

Så finnes det i tillegg en rekke selskaper som har en forretningsmodell som er innrettet slik at man søker å unngå så mye beskatning som mulig ved internfakturerings. Kommer regjeringen til å fatte noen egne tiltak for å hindre at multinasjonale selskaper på organisert vis flytter overskudd som skulle ha vært beskattet i Norge, ut av Norge?

Statsråd Siv Jensen [11:32:52]: Først til spørsmålet om omfang: Jeg har lyst til å understreke at det er usikkert. Her er det mørketall, det er vanskelig å vite hvor stort omfanget er, men det er helt åpenbart en utfordring som flere

land tar på alvor. Det er nettopp derfor vi har lyktes i å få bred internasjonal oppslutning rundt informasjonsutveksling om denne typen forhold. Flere og flere land slutter seg til, nettopp fordi vi lever i en global og veldig åpen økonomi hvor den typen informasjonsutveksling er bra for det enkelte lands skattegrunnlag.

Så er det selvfølgelig sånn at vi må, som jeg sa helt avslutningsvis i mitt første svar, klare å balansere dette opp mot rettssikkerhetsspørsmål, mot rimelighetsbetraktninger. Det er viktig at alle opplever at man har tillit til de virkemidlene og tiltakene som myndighetene iverksetter. Nå holder vi på med å gå gjennom store elementer i en potensielt ny skattereform. Hva vi gjør i den sammenheng, må vi nesten få lov til å komme tilbake til.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:33:56]: «For velferdsstaten» og Fagforbundet gjorde et grundig arbeid for om lag fire år siden, der de gikk gjennom norske kommersielle velferdsleverandørers praksis. De mener at norske penger som skulle vært brukt på velferd, har blitt sendt til skatteparadis i utlandet. Det er et problem som vil øke i omfang hvis man åpner for flere kommersielle leverandører av velferdstjenester, som barnehage, barnevern, asylmottak, sykehjem osv. Er finansministeren kjent med hvorvidt store kommersielle selskaper som leverer velferdstjenester i dag, benytter seg av en slik praksis? Og kommer finansministeren til å ta initiativ til å kartlegge et eventuelt omfang av en slik praksis?

Statsråd Siv Jensen [11:34:42]: Det er ikke en problemstilling jeg har tilstrekkelig kunnskap om til å kunne gi et godt svar til representanten Serigstad Valen. Men det jeg har lyst til å si, er at vi er opptatt av flere ting. Det ene er et internasjonalt samarbeid for å bedre informasjonen for å kunne bekjempe skatteunndragelse. Det andre, som jeg mener vi må ha fullt trykk på, er våre hjemlige forhold knyttet til svart arbeid, arbeidslivskriminalitet, som også er et stort problem, hvor også mørketallene er betydelige. Her har regjeringen igangsatt en lang rekke tiltak, deriblant arbeidet med å statliggjøre kemnerne. Jeg håper det er et forslag som SV setter seg grundig inn i, fordi hovedformålet med å gjennomføre dette grepet er å gi et bedre verktøy til skattemyndighetene, i samarbeid med politiet og andre myndighetsorganer, for å kunne etablere bedre, større og mer robuste regionale enheter nettopp i kampen mot svart arbeid gjennom arbeidsgiverkontrollene.

Spørsmål 2

Sigmund Steinnes (A) [11:36:09]: «Harstad/Narvik lufthavn, Evenes, er en sentral lufthavn i Nord-Norge med en betydelig trafikk og blant annet over 700 000 reisende i året. I 2020 vil man nå 1 million reisende. Flyplassen brukes også aktivt av Forsvaret, og det er vedtatt at den skal være en QRA-base for nye kampfly. Selv om Evenes opplever vekst, står det lite i Avinors nordområdestrategi om planene fremover for flyplassen.

Hvilke planer har regjeringen for Harstad/Narvik lufthavn, Evenes?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:36:54]: Harstad/Narvik lufthavn, Evenes, er en av de flyplassene i landet med størst vekst. I fjor økte antall passasjerer med 6,4 pst. sammenlignet med året før. I tillegg til den ordinære veksten i passasjertallet forventes en økt trafikk på Evenes fra 2017 når Hålogalandsbrua åpner og Narvik lufthavn legges ned. Ny E10 vil medføre større trafikk fra Vesterålen.

Avinor har brukt mellom 400 og 500 mill. kr på Evenes siden terminalen ble bygd i 1998. Senest sommeren 2014 ble rullebanen reasfaltert, i tillegg til at sikkerhetsområdene og lysanleggene ble oppgradert. Dette var investeringer for om lag 150 mill. kr, så det har blitt gjort en del. Ifølge Avinor er det ingen større kapasitetsutfordringer på Evenes nå, men det er behov for opprusting av sikkerhetskontroll og bagasjeanlegg. Dette arbeidet er allerede igangsatt, og en utvidet sikkerhetskontroll ventes ferdigstilt andre halvår i år.

Evenes lufthavn vil også – som det ble nevnt – i framtiden bli viktig for Forsvaret. Stortinget vedtok i 2012 at Evenes skal være framskutt operasjonsbase for Forsvarets kampflyberedskap når den nye kampflybasen utvikles i Ørland. Dette vedtaket ligger fast, og det er lagt til grunn for den pågående planleggingen av eiendom, bygg og anlegg på lufthavnen. Stortingets vedtak innebærer at tre kampfly av typen F-35 skal være lokalisert på Evenes, i tillegg til noe øvingsvirksomhet. Kampflyberedskapen vil gjøre det nødvendig å ha døgnkontinuerlig drift ved lufthavnen, som Forsvarsdepartementet har planlagt fra 2021–2022.

Selv om Evenes lufthavn ikke er nevnt spesielt i Avinors nordområdestrategi, kan jeg forsikre om at regjeringen har omfattende framtidsplaner for Evenes lufthavn og følger behovene nøye.

Sigmund Steinnes (A) [11:38:37]: Jeg takker ministeren for svaret. Det var jo et positivt svar i forhold til det man kan lese ut av strategien. Den strategien går til 2040, men man tenker her mye i et treårsperspektiv. Det er for så vidt riktig, men vi må huske på at Harstad er, og vil bli, en fremtredende by i nord når det gjelder olje og gass, og med Narvik i tillegg som et teknologisenter. Midtre Hålogaland, Vesterålen, Lofoten og Sør-Troms har det tyngste befolkningsgrunnlaget i Nord-Norge.

I tillegg øker den militære flyaktiviteten på Evenes, og da er det ikke rart at man fra regionen er undrende til at det står så lite om det i strategitenkningen. Som jeg var inne på, øker jo den militære aktiviteten, og mitt spørsmål er: Hvilken rolle har Forsvaret hatt i dette strategiarbeidet?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:39:34]: Når en ser på det svaret som jeg har gitt, så har jeg altså lagt til grunn at en ikke ser kapasitetsutfordringer på Evenes. Det er nok en av grunnene til at en heller ikke bruker mye tekstplass i en strategi, når en mener at kapasiteten er god. I tillegg er det altså ikke bare på veiene i Nord-Norge det har vært rekord-mye asfaltering under dagens regjering, men også rulle-

banen ble reasfaltert. Det betyr at landingsstripen anses å være i god «shape» akkurat nå. De områdene som man har ment har vært utfordrende, har vært sikkerhetskontroll og bagasjeanlegg, og der gjør en investeringer. Det fordrer at når en har en lufthavn som fungerer godt, som en forventer har en god rolle framover, så er det ikke vits i å bruke veldig mye spalteplass på å skrive om og drøfte de utfordringene.

Derfor ville jeg heller vektlagt den situasjonen flyplassen er i, det som vi kommuniserer her, med forventninger, og det at når Forsvaret får en mer sentral rolle, så blir det døgnkontinuerlig drift på flyplassen. Alt dette tyder på at en får en flyplass som vil være veldig levedyktig og ha gode framtidsutsikter.

Sigmund Steinnes (A) [11:40:43]: Jeg har ikke personlig så mye kunnskap om fjernstyrte flytårn, men når jeg ser på de planene som ligger, så er det foreslått at mange av de små flyplassene skal fjernstyres. Evenes er også et alternativ når det gjelder å fjernstyres.

Mitt spørsmål blir egentlig: Hvordan vil Avinor sikre at Forsvarets aktiviteter blir godt nok ivaretatt på Evenes dersom det skal iverksettes fjernstyrte tårn?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:41:12]: Avinors arbeid med fjernstyrte tårn er en måte der en kan kutte kostnader samtidig som en opprettholder sikkerheten, og dermed øke livskraften i de flyplassene vi har i distriktene, som gjerne har liten passasjertrafikk. Det er viktig for å sikre gode luftfartstjenester over hele landet. Når det gjelder den enkelte flyplass, så er det Avinor, som er et selskap med et eget styre, som gjør sine vurderinger. Det er ikke en statsråd som sitter og gjør de betraktningene. Vi har ennå ikke fått en beslutning fra Avinors styre, og da ville det være feil av meg å gå inn og begynne å forskuttre konsekvenser – hvilke flyplasser dette vil gjelde og farten på framdriften – før Avinor har tatt sin beslutning. Men for meg er dette veldig bra. Selvsagt må Avinor, når en tar sånne beslutninger, også ta hensyn til Forsvarets aktivitet på de flyplassene der det er relevant.

Spørsmål 3

Rigmor Aasrud (A) [11:42:25]: «Regjeringen har åpnet for at det kan arrangeres poker-NM i Norge. Det kreves at en ideell organisasjon får lisens og at disse får 2,5 prosent av en omsetning på maksimalt 50 mill. kroner, mens spilloperatøren skal ha det dobbelte. Ifølge avisen Vårt Land har alle som har søkt, knyttet til seg et selskap som er registrert på skatteparadiset Isle of Man, og selskapet vil bruke poker-NM til å rekruttere spillere til internasjonale turneringer.

Er dette en villet politikk fra regjeringens side?»

Statsråd Thorhild Widvey [11:43:01]: Det er en villet politikk å åpne opp for poker, sånn at det er mulig å få til turneringspoker innenfor regulerte og forsvarlige former her i landet. Det kan gjøres med det samme lotteriregelverket – for hvem som kan være operatør for

private lotterier – som det var da de rød-grønne styrte.

Jeg vil innledningsvis for øvrig gjøre representanten Aasrud oppmerksom på at det er dobbelt så mye, dvs. 5 pst. av omsetningen, som går til formålet – ikke 2,5 pst., som Aasrud hevder.

Poker er et spill som tidligere ikke har vært tillatt i Norge. Likevel er det mange nordmenn som spiller poker. Hittil er det blitt arrangert årlige poker-NM i utlandet med deltagelse fra flere tusen nordmenn. Ved at det er åpnet for poker-NM, får nå nordmenn muligheten til å spille turneringspoker innenfor regulerte og forsvarlige former også her i landet.

Poker-NM vil være et forholdsvis lite arrangement. Maksimumsomsetning kan antas å være 50 mill. kr, og det er lagt begrensninger på antall deltagere og størrelsen på innskudd. Ved at det i tillegg kun er snakk om ett årlig mesterskap, innebærer poker-NM innenfor de rammene som nå er fastsatt, svært lav risiko for spilleproblemer.

Poker-NM er i henhold til lotteriloven et lotteri. Tillatelse til private lotterier kan kun gis til humanitære eller samfunnsnyttige formål, men formålene kan selv velge om de ønsker å drive lotteriene selv eller bruke en privat operatør. De aller fleste formålene velger da å bruke privat operatør.

Lotteriregelverket legger ikke begrensninger på hvem som kan være operatører for private lotterier. Slik var det også under de rød-grønne, og vi har ikke funnet grunnlag for å endre dette. Her må vi forholde oss til EØS-avtalens regler om fri bevegelighet av tjenester og fri etableringsrett. EØS-reglene gjør at vi ikke kan ekskludere utenlandske selskaper fra EØS-området fra å tilby slike operatørtjenester i Norge. Vi har heller ikke lagt begrensninger for selskaper utenfor EØS-området som ønsker å tilby sine operatørtjenester i Norge. For operatører av poker-NM har vi derfor stilt krav om at de må ha, eller knytte til seg, relevant kompetanse på å arrangere landbasert turneringspoker. Dette kravet er tatt inn i regelverket for å sikre at poker-NM gjennomføres på en kompetent og betryggende måte.

Operatøren får maksimum 10 pst. av omsetningen som inntekt. Dette skal dekke alle kostnader knyttet til arrangementet, i tillegg til eventuell fortjeneste. Dette innebærer at operatørens inntjeningspotensial fra mesterskapet er begrenset.

For øvrig vil jeg påpeke at det ikke er fritt fram for selskaper som vil tilby operatørtjenester i Norge. Disse må ha autorisasjon fra Lotteritilsynet, og det er stilt en rekke krav til operatører som må være innfridd hvis man skal klare å få det. Lotteritilsynet har nå opplyst om at de om kort tid vil avholde et møte med det selskapet som antageligvis vil få operatøransvaret for poker-NM, der bl.a. rammene for markedsføringsforbudet vil bli gjennomgått.

Rigmor Aasrud (A) [11:46:08]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg registrerer at statsråden til stadighet sier at det er et rød-grønt regelverk man legger til grunn for sitt arbeid. Forskjellen er jo at vår regjering ikke ga tillatelse til poker-NM.

Jeg synes det var et ganske passivt svar som ble gitt her. Operatøren er intervjuet i Norge og sier at et av formålene deres med å gå inn i dette markedet er å rekruttere spillere til poker i utlandet. Når vi vet hvilke konsekvenser det har for enkeltpersoner å bli spillavhengig, blir mitt spørsmål til statsråden: Hvordan vil statsråden rent konkret sørge for at man ikke bruker poker-NM til å rekruttere spillere til utlandet, sånn at spillavhengighetsproblematikken øker enda mer enn den har gjort til nå?

Statsråd Thorhild Widvey [11:47:03]: Det er forbudt å markedsføre lotterier og pengespill som ikke har tillatelse i Norge. Selve poker-NM kan markedsføres, men det vil ikke være lov å markedsføre andre spill i tilknytning til mesterskapet av rekrutteringsmessige hensyn. Dette kan f.eks. omfatte bruk av logoer på pokerbord, pokerchips, bekledning og bannere i lokaler. Lotteritilsynet har opplyst – som jeg sa i mitt forrige svar – at de om kort tid vil avholde et møte med det selskapet som antageligvis kommer til å få operatøransvaret for poker-NM, der rammene for markedsføringsforbudet vil bli gjennomgått. Jeg står med en ganske lang liste her over krav som stilles – «Tillatelse kan bare gis dersom følgende vilkår er oppfylt: ...» – og det er ikke mindre enn 20 presiseringer, og i tillegg er det åpnet for at en kan gjøre enda mer. Så det medfører ikke riktighet at man har anledning til å drive reklame i rekrutteringssammenheng.

Rigmor Aasrud (A) [11:48:08]: En annen bieffekt av det vedtaket som regjeringen har gjort, er at man får inn operatører som er registrert i skatteparadiser, og vi hørte jo i et spørsmål før her at det er en viss bekymring også på regjeringshold for at det kan bli mye penger som flyttes dit.

I forrige uke stilte jeg et spørsmål til statsministeren om det samme, og hun begrunner de liberaliseringene som gjøres på dette området, med bl.a. at vår regjering, den rød-grønne, nektet Postkodelotteriet tilgang til det norske markedet. Postkodelotteriet, som er et lotteri som er registrert på De nederlandske Antiller, sier i svenske aviser at de driver ikke velgjørenhet, de driver business. Er også dette en villet politikk fra regjeringens side, at man flytter omsetning ut til skatteparadiser i stedet for å lukke og holde omsetningen i Norge?

Statsråd Thorhild Widvey [11:49:07]: Som jeg sa i mitt første svar, er det nettopp det som er poenget. I det lotteriregelverket som den rød-grønne regjeringen praktiserte, var det ikke gjort noen begrensninger når det gjelder hvem som kan være operatør for private lotterier. De benyttet seg da ikke av muligheten til å ekskludere eller lage begrensninger for selskaper utenfor EØS-området som ønsker å tilby sine operatørtjenester i Norge. Det har heller ikke denne regjeringen gjort.

Når det gjelder selskaper som er innenfor EØS-området, er det ikke mulig å gjøre noen begrensninger eller noen forskjellsbehandling, og det går jeg ut fra at også representanten Aasrud er klar over. Men som sagt har ikke vi gjort noen annen vurdering enn den som den rød-grønne regjeringen gjorde i alle de årene de satt og styrte. Vi har

altså ikke lagt noen ytterligere begrensninger på selskaper utenfor EØS-området som ønsker å tilby sine operatørtjenester til ulike lotterier i Norge.

Spørsmål 4

Kari Henriksen (A) [11:50:32]: Jeg har følgende spørsmål til kulturministeren:

«Søgne Dykkerklubb har skrevet brev til Riksantikvaren der de peker på uheldige forhold som svekker vern av kulturminner i vrak langs kysten. Riksantikvarens register kulturminnesok.no er presise på angivelse av vrak. Det gjør det enkelt å finne verdifulle kulturminner. Det er gjort observasjoner av mistenkelig aktivitet fra båter og salg av vrakrøvede kulturminner på finn.no.

Hva vil statsråden gjøre for å forhindre plyndring av vrak og fjerning av viktige kulturminner fra norskekysten?»

Statsråd Tine Sundtoft [11:51:11]: Kulturminneloven verner alle vrak som er eldre enn 100 år. Det er staten som har eiendomsretten over skip og last og annet som har vært om bord, dersom eier ikke er kjent.

Kulturminneloven verner om kulturminnene som et nasjonalt miljøgode, enten de er på land eller i vann. Lovens formål er å ivareta disse funnene som ressurser, enten som vitenskapelig kildemateriale, eller som varig grunnlag for nålevende og framtidige generasjoners opplevelse.

Etter kulturminneloven plikter man å si fra dersom man finner et vrak. Hensikten fra statens side er selvfølgelig ikke å gjøre disse opplysningene tilgjengelig for vrakplyndrere og andre som har uærlige hensikter. Formålet er å få mer kunnskap om disse funnene og gjøre disse funnene kjent, slik at allmennheten kan ha glede av dem. Videre har disse opplysningene allmennpreventiv virkning. Ved at det blir kjent hvor slike funn befinner seg, kan man unngå at de skades ved planlegging og gjennomføring av tiltak i sjø. Riksantikvarens register kulturminnesok.no er derfor et godt tiltak, slik at interesserte kan søke etter og få kunnskap om lokale kulturminner og om funn som er gjort i deres nærområde.

Selv om noen skulle ha uærlige hensikter, er jeg imidlertid ikke overbevist om at tilbakeholding av informasjon fører til noe godt. Tvert imot står jeg for åpenhet og informasjonsdeling. Og jeg glad for at vi bor i et samfunn med en godt utbygd infrastruktur. Derfor har vi politi, tollvesenet og Kystvakten, som har et klart definert ansvar, og som slår ned på uærlige individers handlinger, dersom de blir kjent.

I tillegg er jeg glad for at vi har Statens naturoppsyn, som har et godt samarbeid med kulturminneforvaltningen, og som gjør et viktig arbeid med å holde oppsyn også med miljøverdiene langs kysten.

I noen tilfeller er det imidlertid nødvendig å gå til mer konkrete handlinger og frede skip som er yngre enn 100 år. Den midlertidige fredningen av skipene Blücher og Tirpitz er en direkte reaksjon fra Riksantikvarens side på den økende vrakplyndringen og det faktum at skipe-

ne også er graven til alle dem som gikk med ned i havet.

Jeg har imidlertid tro på at et samarbeid mellom offentlige instanser og lokale krefter kan virke positivt, både for interessen for å kartlegge disse funnene slik at kunnskapen om dem økes, og for at disse funnene kan bevares i sjøen og være en kilde til opplevelse for dykkere og andre interesserte. Og jeg håper at de som eventuelt sitter på opplysninger om ulovlige handlinger, varsler om dette til rette instans, og at allmennheten generelt ikke bidrar til å opprettholde ulovlig omsetning av plyndrede vrakdeler.

Kari Henriksen (A) [11:54:11]: Takk for det grundige svaret.

Gjennom Søgne og Songdalen Budstikke og Fædrelandsvennen er det vist til at det ble hentet opp vrakgods som er datert til 1600-tallet fra en båt som var under utenlandsk diplomatibeskyttelse. Og en undersøkelse fra Rogaland viste at samtlige kulturminner som ble undersøkt der, var forstyrret, ifølge de opplysningene som står i avisa. Det mener jeg er ganske alvorlig.

Mitt oppfølgingsspørsmål blir da: Hvilke initiativ har statsråden tatt, eller vil ta, for å øke mulighetene for den kontrollen, som også statsråden mener er viktig, og for å styrke oppfølginga og etterforskninga knyttet til de lovbruddene en mistenker at skjer, og når det gjelder forstyrrelsene av disse vrakstedene?

Statsråd Tine Sundtoft [11:55:11]: Det er viktig at dersom noen har opplysninger om at vrakplyndring skjer, må det varsles til politiet og etterforskes på vanlig måte, slik at det kan bringes klarhet i sakens fakta.

Det er heller ikke sånn at det er den enkelte finner eller den foreningen som vedkommende eventuelt er medlem av, som har eiendomsretten til disse funnene. Dersom vrakene er eldre enn 100 år og eieren er ukjent, er de statens eiendom, og finneren plikter å varsle rette myndighet.

Jeg tror at det også, gjennom dette spørsmålet fra representanten Henriksen, blir mer informasjon om hva som altså er regelverket på dette området, og det er det nok behov for å minne om.

Kari Henriksen (A) [11:55:58]: Ja, det kan jeg dele – at det er behov for å få kunnskap om regelverket. Men mitt spørsmål var om ministeren har tatt, eller vil ta, initiativ til å få på plass økt kontroll og avdekking, og om ministeren vil ta opp i bilaterale samtaler med andre land den utfordringa det er, hvis det er tilfellet som det blir pekt på i avisa, at fremmede lands båter under dekke av diplomatisk immunitet faktisk foretar opphenting av gamle gjenstander – jeg tror det var ifølge Riksantikvaren, men gjenstander som var hentet opp, var i hvert fall datert til ca. 1600-tallet. Hvilke initiativ vil ministeren ta på dette området som gjelder kontroll og bilaterale avtaler, for å sette dette problemet på dagsordenen?

Statsråd Tine Sundtoft [11:57:03]: Jeg ga en grundig redegjørelse i mitt svar for hvordan dette systemet er. Hvis det er noen som gjør noe ulovlig her, så er dette en ordi-

nær politisak, og jeg forutsetter at de som er mye nærmere denne problemstillingen enn det statsråden er, og som besitter informasjon, varsler politiet, og at det etterforskes på vanlig måte, slik at vi kan bringe klarhet i sakens fakta. Dette er det et ordinært regelverk for, og det skal håndteres av politiet.

Spørsmål 5

Kjersti Toppe (Sp) [11:57:57]: «Hepatitt C er ein smittsam og kronisk leversjukdom som utgjør eit stort helseproblem i Noreg. Sjukdommen er omtalt som 'den stille epidemien'. Den rammar utsette grupper i samfunnet, i hovudsak tidlegare eller aktive rusmiddelbrukarar. Om lag 800 personar vert smitta av viruset kvart år, og 20–30 000 lever med kronisk hepatitt C i Noreg i dag. I 2012 fekk færre enn 5 prosent av dei smitta medikamentell behandling. No er nye antivirale legemiddel på markedet.

Kva er regjeringa sine behandlingsambisjonar for desse pasientane?»

Statsråd Bent Høie [11:58:40]: Det har kommet flere nye og svært kostbare legemidler for behandling av hepatitt C i løpet av det siste året. For å få en kontroll på innføringen av disse legemidlene ble det gjort noen endringer i blåreseptforskriften fra 1. november 2014. Det innebærer bl.a. at relevant spesialist må søke HELFO om individuell refusjon for behandlingen, på pasientens vegne. Vilklårene for refusjon ble endret fra 24. februar og er nå i tråd med fagmiljøets anbefalinger for hvem som skal tilbys behandling. Alle de nye legemidlene kan nå forskrives på samme vilkår til pasienter med fibrosegrad F2-F4.

Nasjonalt folkehelseinstitutt har fått ansvar for å utarbeide utkast til en koordinert, multisektoriell, nasjonal strategi for forebygging, diagnostisering og behandling av virale hepatitter. Strategien skal være ferdig 31. desember i år, og den skal utarbeides i samarbeid med Helsedirektoratet, frivillige organisasjoner og eventuelt andre relevante aktører. En slik strategi er i tråd med vedtak fra helseforsamlingen i Verdens helseorganisasjon i mai 2014. Der ble medlemslandene oppfordret til å utarbeide en strategi for virale leverbetennelser – hepatitt – herunder behandling med antivirale legemidler.

Kjersti Toppe (Sp) [12:00:16]: Eg takkar for svaret.

Dette er ei sak som vi politisk ikkje har diskutert så ofte, om vi har gjort det. Eg synest det er ei veldig interessant problemstilling når vi har så mange pasientar, ofte tidlegare eller aktive rusmiddelbrukarar, som har ein kronisk sjukdom, og der vi gir behandling først når dei får leverskade. Det som er eit stort både politisk og fagleg spørsmål, er om målet for behandlinga framleis skal vera å hindra leverskade, eller om målet for behandlinga i alle fall på sikt skal vera å hindra smitte.

Statsråd Bent Høie [12:01:12]: Den problemstillingen som representanten her tar opp, er en viktig og sentral problemstilling. Det som er gjort nå i første omgang, er å

sikre at de refusjonskriteriene som gjelder for legemiddelbehandling av denne sykdommen, er i tråd med de faglige anbefalingene.

Så jobber Folkehelseinstituttet med en strategi som også omhandler forebygging. I det arbeidet vil den problemstillingen som representanten tar opp, være et viktig tema.

Kjersti Toppe (Sp) [12:01:56]: Takk for svaret.

Eg forstod det slik at den nasjonale strategien ikkje skulle gå utover det som låg i rammene, men eg høyrer statsråden seia at ein skal vurdere om ein skal kunna utrydda f.eks. hepatitt C. Då er spørsmålet mitt: Kva slags ambisjonar har ein? For å ta det litt nærare: No har ein løyvd 400 mill. kr i statsbudsjettet til nye medikament, men er ambisjonen på kort sikt å behandla like mange pasientar som i dag med nye middel, eller er ambisjonen å inkludere fleire i behandlingsopplegget framover? Det hadde vore fint med eit litt meir konkret svar på om statsråden meiner at det i alle fall på lang sikt bør vera eit mål at vi skal kjempa mot og utradere hepatitt C, altså kjempa mot smitte.

Statsråd Bent Høie [12:03:01]: Den ordningen som nå er etablert, innebærer at det er en ordning med individuell refusjon. Da er det slik at pasienter som tilfredsstiller de kriteriene som er anbefalt faglig, vil få starte opp behandlingen. Det er ikke noen antallsbegrensninger knyttet til det. Det vil være en regelstyrt ordning som baserer seg på en individuell vurdering, men der de faglige kriteriene er tydelig på hvem som får starte behandling, og hvem som eventuelt ikke tilfredsstiller de faglige kriteriene.

Det andre spørsmålet som representanten tar opp, er et betydelig større og mer omfattende spørsmål. Jeg har ikke mulighet til å gi et klart svar på det i dag. Det er et spørsmål hvor vi har behov for å få anbefalinger fra vårt fagorgan, og det vil i denne typen spørsmål være Folkehelseinstituttet.

Spørsmål 6

Jan Böhler (A) [12:04:30]: Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til justis- og beredskapsministeren:

«I arbeidet med å forebygge rekruttering til terrornettverk og soloterrorisme er politiets bekymringssamtaler et viktig redskap. Blant dem som jobber med dette lokalt i Oslo, har det vært påpekt at lovhjemmelen for å innkalle til slike samtaler i paragraf 13 i politiloven gjelder personer under 18 år. I mange tilfeller vil behovet for bekymringssamtaler også gjelde personer i andre aldersgrupper.

Vil statsråden vurdere lovendringer som kan forplikte personer i alle aldre på lik linje til å møte opp til bekymringssamtaler?»

Statsråd Anders Anundsen [12:05:10]: La meg først få takke representanten Böhler for et godt spørsmål.

Politiets bekymringssamtaler har som mål å fange opp førstegangskriminelle så tidlig som mulig og gjennom

samtalen kartlegge eventuelle oppfølgingsbehov. De som begår kriminalitet for første gang, er i stor grad i aldersgruppen under 18 år.

Når det gjelder samtaler med personer i alle aldre, har metodikken som brukes i bekymringssamtalen og konseptet i sin helhet vist seg å være veldig god. Men for at dette verktøyet skal fungere etter hensikten, er det avgjørende at tillit og godt klima er til stede i den innledende samtalen. Derfor innledes de aller fleste samtaler gjennom en invitasjon og ikke etter en innkalling etter politiloven § 13. Dersom familien kun får en innkalling, eller i ytterste konsekvens må hentes av politiet, blir det en tung start på samtalen. Ofte ender dette kun med en monolog fra politiets side.

Hjemmelen gir ikke personen noen rettigheter eller plikter til å snakke eller gi informasjon – ei heller til å lytte til det politiet har å si. Derfor er det hovedsakelig invitasjon som blir brukt i dag. Invitasjon kan brukes overfor alle, uavhengig av alder. Men det er klart en fordel å ha hjemmelen som et middel til å bruke i ytterste konsekvens for å markere alvor i situasjonen. Jeg ser at det er et stort poeng når det gjelder utfordringene knyttet til forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme. Her er det avgjørende å komme i dialog for å kartlegge behov for oppfølging og hvor langt den enkelte eventuelt har kommet i sin radikaliseringsprosess.

En utfordring i forbindelse med en eventuell endring av politiloven § 13 overfor denne gruppen er at det ikke kun er aldersbegrensningen som må endres, men det vil kreve en mer omfattende endring av innholdet. Politiloven § 13 sier det må være grunn til å tro at det er blitt «begått en straffbar handling» eller «en ellers straffbar handling» av en person under 15 år for å kunne kalle inn eller hente vedkommende til samtale. Som vi vet er det ikke straffbart å være radikal eller ha ekstreme meninger, og det er en viktig balansegang med ytringsfriheten å skulle gripe inn overfor noen når det gjelder deres meninger og holdninger så lenge de ikke begår straffbare handlinger.

I dag fokuseres det på metodikken i bekymringssamtaler som et effektivt og godt verktøy i de tilfellene politiet ønsker å bruke dialog som metode. Det er nå lagt til rette for videreutdanning ved Politihøgskolen i å gjennomføre bekymringssamtaler. Dette vil også skje overfor dem som er over 18 år, og det vil være en vel så viktig vei å gå med hensyn til økt kompetanse og enhetlig bruk av dette som verktøy.

Bekymringssamtaler brukes allerede i dag overfor denne gruppen, hvor initiativet til samtalen er en invitasjon til personer over 18 år. Det er en sterk fokusering på kompetanseheving og enhetlig bruk i politidistriktene i dag. Det kjøres lokale kurs for dem som bruker bekymringssamtaler som verktøy i sitt daglige virke. Og før vi utreder et eventuelt spørsmål om endring av loven, er det derfor viktig å få ytterligere erfaring med hva som er utfordringene ved gjennomføringen av samtaler med denne gruppen, og med hvor behovet for endring og utvikling er størst.

Jan Böhler (A) [12:08:12]: Jeg takker statsråden for et interessant og godt svar og for at vi diskuterer på samme premisser.

Det er klart at Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme som regjeringen bygger sin politikk på, og som Stortinget er enig i, må innebære at vi gir politiet de redskapene som er egnet, og at vi ser om de redskapene man har i dag, fungerer. Som statsråden sier, er den paragrafen i politiloven som eventuelt kan brukes til å innkalle, altså til å gjøre noe mer enn å invitere, formet ut fra andre problemstillinger.

De politifolkene jeg har snakket med og som jobber forebyggende med dette ute i bydelene i Oslo, beskriver det slik at det er noen som lar seg påvirke ennå, men som ikke er der ennå at de kommer til en hyggelig samtale. Det er en mellomting før man er helt gjennomført tilhenger av terror. Det statsråden bør se på videre, er denne mellomgruppen, der man trenger noe mer for å få dem til å møte opp og kanskje komme på glid.

Statsråd Anders Anundsen [12:09:24]: Jeg anerkjenner absolutt den problemstillingen. Det er viktig å gi politiet de redskapene de trenger for å bidra til forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme på en så effektiv og god måte som mulig.

Samtidig tror jeg nok at en del i den gruppen, som jeg nevnte i mitt hovedsvar, vil være av en sår kategori at det å bli innkalt, eller hentet i ytterste konsekvens, ikke nødvendigvis bidrar til at dialogen mellom vedkommende og politiet blir spesielt styrket. Derfor er det nok viktig, tror jeg – så lenge hjemmelsgrunnlaget er som det er – at en i alle fall bruker den metoden som disse samtalene er, i så stor utstrekning som mulig. Politiet har et ganske vidt spekter av virkemidler for øvrig for å komme i kontakt med denne gruppen. Men jeg er helt enig i at en må vurdere dette i tiden fremover, og om det er behov for å se på om hjemmelsgrunnlaget bør utvides. Men da må en også vurdere hvilke konsekvenser bruken av dette virkemidlet vil ha.

Jan Böhler (A) [12:10:30]: Jeg takker igjen for svaret.

For meg er det klart, sånn som politifolk som jobber med dette, beskriver, at det er en gruppe personer som selv om de er over 18 år, trenger å forstå alvoret. Der er det ikke dialog i dag, men det å sette seg ned, og det at politiet kan gå grundig gjennom ting i en sår atmosfære som det er i en bekymringssamtale på politistasjonen, kan bety at man kommer i bevegelse.

Så jeg ber om at man tar dette perspektivet på største alvor: at det er en erfaring at man har en gruppe personer over 18 år hvor man trenger å komme i gang med noe. Det er vanskelig å se at bekymringssamtaler skal være begrenset til dem under 18 år. Hvordan den lovhjemmelen man bruker, er tilrettelagt, bør egentlig ses på.

Statsråd Anders Anundsen [12:11:38]: Jeg vil presisere at denne måten å bruke bekymringssamtaler på, ikke er begrenset til personer under 18 år. Bekymringssamtaler brukes for en langt større gruppe, men da er den basert på en reell dialog gjennom en invitasjon, hvor en da fri-

villig blir deltaker i en sår kommunikasjon. Det brukes også av PST og av forebyggende enheter i politiet i utstrakt grad – også i grupper med langt eldre personer enn dem som er 18 år.

Jeg deler bekymringen for dem som kanskje ligger i et grenseland, som trenger denne ekstra motivasjonen, for å kalle det det, for å komme i en slags dialog med politiet. Men jeg tror vi er nødt til å vurdere nøye hva konsekvensene av det også vil være før en eventuelt går videre med å vurdere en utvidelse av hjemmelsgrunnlaget. Men jeg synes dette er et interessant innspill, som vi skal ha med oss videre.

Spørsmål 7

Heidi Greni (Sp) [12:12:45]: «Saksbehandlingstiden i UDI i familiegjenforeningssaker er ca. 12 måneder, og ventetiden har økt gjennom 2014. Statsråden har opplyst at UDI ikke klarer å nå sine mål om kortere saksbehandlingstid på grunn av omorganisering og redusert saksbehandlingsskapasitet som følge av dette. I svar på spørsmål fra Stortinget sier statsråden at saksbehandlingstiden forventes å gå ned i 2015.

Hvilke tiltak er iverksatt for å få redusert saksbehandlingstiden i familiegjenforeningssaker, og hvilke resultater er oppnådd så langt?»

Statsråd Anders Anundsen [12:13:23]: Innledningsvis vil jeg takke for spørsmålet. Det er absolutt en riktig og viktig problemstilling representanten peker på. Jeg vil også si at jeg har stor forståelse for at lange saksbehandlingstider i utlendingsforvaltningen er en påkjenning for dem det gjelder. Jeg er enig i at dagens saksbehandlingstider i familiesaker ikke er på et akseptabelt nivå.

Regjeringen styrket i 2014 UDI med om lag 30 mill. kr – dvs. vi foreslo det, og Stortinget vedtok styrkingen – til behandlingen av flere oppholdssaker og IKT-utvikling. Dette er videreført for 2015. Det er opp til UDI å finne de beste tiltakene for en mest mulig effektiv saksbehandling innenfor de tildelte rammene, og jeg forventer at UDI jobber kontinuerlig med å forbedre saksflyt og øke effektiviteten for å gi en forutsigbar saksbehandling.

I 2014 gjennomførte UDI flere tiltak for å effektivisere behandlingen av familiesakene: omorganisering av UDIs veiledningstjeneste, elektroniske meldinger til brukerne på ulike stadier i saksbehandlingssprosessen, og nye nettsider hvor søkeren er i fokus. Dette er tiltak som skal gi bedre svar til brukerne og redusere antall brukerhenvendelser til UDI og på den måten øke saksbehandlingsskapasiteten. Innføringen av denne omorganiseringen har medført at saksbehandlingstiden har økt, og UDI fikk ikke de umiddelbare resultatene de hadde forventet av denne omorganiseringen. Det er likevel viktig at UDI gjennomfører tiltak som skal bidra til effektivisering på lengre sikt. UDI rapporterer nå at de begynner å se effekten av tiltakene som ble gjennomført i 2014.

Jeg følger den utviklingen nøye gjennom styringsdialogen med UDI og etterspør i den styringsdialogen virknin-

gen av de tiltakene som er iverksatt. Dersom de forventede resultatene fortsetter å utebli, må andre tiltak vurderes.

Det er dessverre ikke realistisk med en kraftig reduksjon av saksbehandlingstidene i 2015. Til det har UDI allerede for mange gamle saker liggende til behandling. Jeg forventer likevel en viss nedgang i løpet av 2015, særlig for de sakene som er prioriterte og kurante.

Heidi Greni (Sp) [12:15:27]: Vi har registrert at ved årsskiftet sto omtrent 12 000 familier i kø for å få behandlet sine søknader om familiegjengenforening. Mange av disse henvender seg til oss. Det er særlig sårt der det er unger – småbarn – inne i bildet. Noen har sett seg nødt til å oppholde seg i utlandet midlertidig for i det hele tatt å ha kontakt med sine nyfødte barn, f.eks. Dette er bare ett eksempel på store utfordringer som har oppstått.

I statsrådens svar i januar viser han til at hovedårsaken til denne saksbehandlingstiden – som han var inne på – er ressurser til opplæring i forbindelse med omorganiseringen. Det er vanskelig å akseptere at et system nesten bryter sammen på grunn av en planlagt opplæring. Mener statsråden det er forsvarlig at intern opplæring i UDI har fått som konsekvens at saksbehandlingstiden for familiegjengenforening har blitt det dobbelte av det som er satt som krav i statsrådens tildelingsbrev?

Statsråd Anders Anundsen [12:16:27]: Jeg forventer at underliggende etater leverer de resultatene de får beskjed om å levere, både gjennom de føringene Stortinget gir, og gjennom de føringene som vi legger i tildelingsbrevet.

Så registrerer jeg at det har dukket opp en del utfordringer underveis med hensyn til UDIs arbeid for å effektivisere og forbedre saksbehandlingen. Det betyr at de også nå jobber videre for å finne en mer effektiv og bedre måte å håndtere sine saker på. Blant annet er det etter min oppfatning nødvendig å vurdere om en kan lage ulike saksbehandlingssløp ut fra hva slags type sak det dreier seg om. Noen saker er relativt enkle, kurante saker, som det bør ta kort tid å behandle, mens det i andre, mer kompliserte saker er nødvendig å bruke noe mer tid, eksempelvis hvis en er avhengig av andre for å kunne behandle saken, ved at det er tatt opp DNA-prøver osv. Det er flere forhold som påvirker dette.

Jeg mener det er viktig at vi nå sikrer at UDI settes i stand til, og gjør seg selv i stand til, å ha en effektiv saksbehandling, som sikrer at de i tiden fremover – selv om det vil ta noe tid – leverer innenfor de fristene som er satt.

Heidi Greni (Sp) [12:17:34]: Jeg oppfattet svaret dit hen at vi kan forvente en viss bedring i 2015, men at vi ikke kan forvente at alt er på stell i løpet av dette året.

Slik jeg oppfattet det, kunne ikke UDI love at de ville greie å innfri kravene i løpet av året. Da er spørsmålene: Er det for få ressurser til at vi kan få gjort noe med dette? Har statsråden vurdert enten om det er behov for å tilføre UDI flere ressurser midlertidig – for å ta et krafttak for å bygge ned køen – eller om det er behov for flere ressurser til saksbehandlingsskapasitet over tid? Vil statsråden vurdere

å komme med en ekstrabevilgning i forbindelse med RNB, nettopp for å ta unna den store køen som har oppstått?

Statsråd Anders Anundsen [12:18:21]: Bare for å være helt presis: Når jeg sier en viss bedring, betyr det at vi er langt unna at de i løpet av 2015 når de målene som de bør nå – slik at forventningslisten ikke legges for høyt. Det mener jeg er uakseptabelt. Derfor er det viktig at en legger forholdene til rette for at UDI kan effektivisere saksbehandlingen ytterligere.

I tillegg er det alltid slik at en må vurdere ressursbehovet, men det gjøres i forbindelse med de ordinære budsjettprosessene.

Spørsmål 8

Else-May Botten (A) [12:19:02]: «Kristiansund politikkammer har i dag sokkelansvar i sitt område, men dette foreslås nå flyttet til Stavanger. Kompetansen knyttet til sokkelansvaret er gradvis bygd opp med teknikere og etterforskere. Disse kan raskt rykke ut, og gir tett oppfølging til oljeselskapene. Utgangspunktet med politireformen er at man skal bygge opp under nærpolitiet.

Møre og Romsdal politidistrikt er forholdsvis lite, så hvordan kan statsråden gå inn for å bygge ned denne viktige særkompetansen i dette politidistriktet?»

Statsråd Anders Anundsen [12:19:40]: Spørsmålsstilleren viser til at utgangspunktet med nærpolitireformen bl.a. er at man skal bygge opp under nærpolitiet. Det er en helt riktig vurdering, det er et av de primære formålene med denne politireformen. Nærpolitireformen skal legge til rette for et godt og tilstedeværende politi. Men for å oppnå det må vi også ivareta de utfordringene som vi ser på kriminalitetsområdet. Også innenfor redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap må vi sørge for at politiet har en formålstjenlig organisering både på politidistriktsnivå og på nasjonalt nivå. Politiet er en sentral aktør i å ivareta samfunnets sikkerhet. Det omfattende ansvaret og mangfoldet av oppgaver på dette området stiller krav til kompetanse, planlegging, gjennomføring av øvelser og samordning mellom ulike aktører. Ved å legge til rette for noe større enheter vil politiet kunne skape mer robuste fagmiljøer med større grad av spisskompetanse, samtidig som mer politikraft kan frigjøres til operativ og synlig polititjeneste.

Ansvaret for politiets oppgaver på kontinentalsokkel er i dag delt på fire politidistrikter: Rogaland politidistrikt, Nordmøre og Romsdal politidistrikt, Helgeland politidistrikt og Troms politidistrikt. Ansvaret for den operative samordningen og ledelsen av redningstjenesten er tillagt to hovedredningssentraler – en i Stavanger og en i Bodø. Grensen mellom disse to sentralene går ved 65 grader nordlig bredde, dvs. mellom dagens Nord-Trøndelag og Helgeland politidistrikt.

Nåværende organisering av redningstjenesten er velfungerende og skal videreføres, i all hovedsak også ved endret politidistriktsstruktur. Gjennom de foreslåtte end-

ringene av politiets kontinentalsokkelansvar vil en dermed få sammenfallende ansvarsområder. Det har regjeringsspartiene og Venstre ment har vært en fordel i så henseende. Vi har tatt utgangspunkt i at vi skal effektivisere og forbedre tilbudet og ansvaret for kontinentalsokkelen i den stortingsproposisjonen som vi har lagt frem. Vi vil derfor mene at det er bedre å samle denne kompetansen på samme måten som en har gjort i redningstjenesten – i to politidistrikt, istedenfor å fordele det på flere.

Else-May Botten (A) [12:21:47]: Med regjeringens politireform er det så langt fullstendig uklart hva slags politikk vi vil få i Møre og Romsdal framover. Distriktsinndelingen ser ut til å være basert på helt tilfeldige kriterier. Hvordan reformen skal utløse mer lokal politikkraft, er det så langt umulig å lese ut av proposisjonen om reformen. Per nå framstår den mer som en sentraliseringsreform enn en nærpolitireform, som regjeringen prøver å omtale den som.

Jeg har noen oppfølgingsspørsmål. Det ene er: Vil kompetansen bli bedret ved å flytte dette til Stavanger? Det andre er: Er avtalen mellom regjeringen og Venstre og Kristelig Folkeparti – altså støttepartiene til regjeringen – låst, eller er det forhandlingsgrunnlag for Venstre eller Kristelig Folkeparti til å justere kursen hvis de er uenige med regjeringen?

Statsråd Anders Anundsen [12:22:39]: La meg først si at jeg absolutt ikke deler representanten Else-May Botten's utgangspunkt for hva en kan lese av proposisjonen om politireform. Jeg mener en veldig klart leser der at vi skal få et klart bedre nærpoliti – et politi som forebygger og er til stede, som har kompetanse og ressurser til å etterforske og iverksette, og som vil sikre en bedre beredskap. Så jeg deler definitivt ikke representanten Botten's karakteristikk av det. Jeg mener også at det er veldig klart formulert i proposisjonen.

Når det gjelder kompetanse, mener vi at en ved å samle dette på to steder, vil sikre at en får en enda bedre kompetanse enn en har i dag, uten at jeg med det sier at kompetansen som i dag ligger i politidistriktene, ikke er tilfredsstillende. Men vi vil styrke det gjennom å samle det på to steder i stedet for på flere.

I tillegg: Vi har ikke noen samarbeidsavtale med Kristelig Folkeparti akkurat når det gjelder politireformen – den er med Venstre. Både Venstre og regjeringsspartiene har vært åpne om at vi ønsker å sikre en bredest mulig forankring for politireformen i Stortinget. Det betyr at dette er mulig så lenge disse tre partiene i Stortinget sammen er enige om at det kan skje endringer.

Else-May Botten (A) [12:23:57]: Politimesteren i Nordmøre og Romsdal har hatt sokkelansvaret siden 1980. Det er et fast team, årlige øvelser og tett dialog med oljeselskapene, og kompetansen kan også brukes på nærliggende landanlegg, som Ormen Lange, Tjeldbergodden, Hydro, Hustadmarmor osv. Disse kan også bli utsatt for terror framover, så det er viktig å ha nærkontakt og forebygging tett på. Jeg kan ikke forstå hvordan statsråden – med tanke

på den argumentasjonen han nå kommer med – kan mene at dette kan bli et bedre tilbud for riggene som ligger ute på sokkelen.

Fortsatt: Det mangler økonomisk grunnlag, tilbudet er ikke utredet, og det er veldig dårlig begrunnet. Så en gang til: Kan dette bli bedre for sokkelen i Midt-Norge, eller vil det forverre situasjonen – med hensyn til både forebygging og etterforskning?

Statsråd Anders Anundsen [12:25:00]: Jeg forstår at en er veldig opptatt av å forsvare kompetansen i eget politidistrikt, og jeg understreket i mitt forrige svar at dette ikke er et angrep på kompetansen som ligger i politidistriktet i dag, men det er en mer hensiktsmessig organisering for å sikre at en får et enda sterkere fagmiljø på to steder i stedet for på flere – noe som også vil frigjøre politikkraft til andre oppgaver.

Svaret på dette oppfølgingsspørsmålet er det samme som svaret på det samme spørsmålet i sted: Vi mener at det vil bedre kompetansen.

Spørsmål 9

Hadia Tajik (A) [12:25:48]: «På spørsmål fra Aftenposten den 11. mars 2015 om PST si forståing av at dei ikkje har trengt å varsle ved bruk av mobilregulerte soner, svara justis- og beredskapsministeren «Det må du nesten ta med PST».

Kvifor viste han til PST, i staden for å utøva leiarsskap ved å uttala kva forventningar han har til underliggjande etatar?»

Statsråd Anders Anundsen [12:26:15]: Jeg registrerer at Arbeiderpartiet stadig forsøker å spre tvil om under- tegnedes egenskaper som leder, og jeg tror nok at justiskomiteens leder og jeg har en ulik oppfatning av hva ledelse er, hvis justiskomiteens leder mener at en statsråd bør uttale seg om den type spørsmål i forkant av at man har vurdert hva som faktisk er problemstillingen.

Så vidt jeg vet, har justiskomiteens leder ganske god juridisk kompetanse, og som hun er kjent med, er det altså to bestemmelser i ulike lover som står i motstrid til hverandre i denne konkrete saken, og derfor har PST tilskrevet departementet for å få en vurdering av hva vi mener om dette. Den vurderingen har Lovavdelingen – som er i besittelse av enda bedre kompetanse enn både justiskomiteens leder og jeg til sammen er i besittelse av – vurdert, og de mener at det er juridiske argumenter for å tolke det på den måten som Riksadvokaten og PST har gjort, men de mener at det samlet sett er riktig at ekomloven går foran taushetsbestemmelsene i straffeprosessloven og politiloven. Det vil også danne grunnlaget for min tilbakemelding.

Men jeg tror nok det er viktig hvis en skal utøve lederskap, at man er trygg på hva slags konklusjoner en skal komme til, og ikke uttaler seg på et grunnlag som for det første ikke er klart, og for det andre så svarte jeg på et spørsmål om at PST mente at det forelå hjemmel for at de skulle behandle disse varslene på den måten de har gjort,

og det må nesten PST forsvare før departementet har tatt stilling til hva vi faktisk mener om det spørsmålet. Det tror jeg er forsvarlig ledelse, og jeg tror også det er ganske god ledelse.

Hadia Tajik (A) [12:28:02]: Statsråden seier at han kan ikkje i forkant av at ein har føreteke ei vurdering av kva som er tilfellet, begynna å uttala seg om det. Men då kunne han jo ha sagt det. Han kunne ha sagt at alle fakta er ikkje på bordet, og at han skal ta stilling til det når fakta er på bordet. I staden vel justisministeren å peika nedover og seia at dette må du ta med PST. Han snakkar om desse forholda som om dei aldri tidlegare er vurderte. Han legg vekt på at det er komplisert, og han seier at det er motstrid mellom ulike lovverk – det viste han òg til under spontanspørjetimen – men dette står fram som eit relativt openbert tilfelle av *lex specialis*, der spesiallovgevinga går føre. I tillegg er forholdet mellom teieplikta og varslingsplikta vurdert grundig i forarbeida til ekomloven, og varslingsplikta er vekt tyngst. Då er det uklart for oss andre kva det er som er uklart for justisministeren.

Statsråd Anders Anundsen [12:28:55]: Jeg klarer ikke å ta det veldig tungt at justiskomiteens leder er misfornøyd med mine formuleringer i et svar til media. Det tror jeg vi lever godt med begge to.

Jeg er altså ikke enig i – og det er heller ikke Justisdepartementets lovavdeling – at dette er et åpenbart juridisk tilfelle. De har altså gitt uttrykk for at det er grunner som taler for begge forståelsene. Dette er noe som burde ha vært løst ved endringer i lovverket da endringer i ekomloven ble vedtatt i 2013. Det ble da ikke løst. Derfor har vi fått Lovavdelingen til å foreta en grundig vurdering av dette spørsmålet, og konklusjonen deres er at de mener det mest naturlige er at ekomloven har forrang foran taushetsbestemmelsene i straffeprosessloven og politiloven. Det legger vi til grunn i vår tilbakemelding til PST.

Jeg mener det er litt rart at justiskomiteens leder er så tydelig på at dette overhodet ikke har vært noe problem, og at det er ferdig vurdert, når både den juridiske kompetansen i PST og hos Riksadvokaten har en litt annen oppfatning av det. Men det tar jeg bare til orientering.

Hadia Tajik (A) [12:30:06]: Det er underleg å høyra justisministeren reflektera omkring dette, for han snakkar om at dette er ein situasjon som burde ha vore løyst. Ein burde ha drøfta det på eit tidlegare tidspunkt, burde ha teke stilling til det på eit tidlegare tidspunkt. Men dette er diskutert, det er teke stilling til, det er ein del av forarbeida til ekomlova, der ein tydeleg diskuterer nettopp forholdet mellom teieplikta og varslingsplikta. Og nettopp fordi ein har vurdert dette, er lovgevinga på dette feltet ganske klar og tydeleg. Det er vanskeleg å forstå kvifor dette er noko justisministeren treng å bruka vesentleg tid på før han klart og tydeleg tek stilling til kva det er han meiner skal vera lovene PST held seg til.

Men me kan framleis lura på – og eg vil gjerne følgja det òg: Viss han faktisk meiner at problemet her var at ting var uklare for han, kvifor er det ikkje då det som er svaret

hans når han vert utfordra frå Aftenposten? Eg er ikkje sikker, kunne han ha sagt, eg vil finna ut av dette. Men svaret hans er altså at han peikar nedover på sin underliggjande etat – igjen, er eg freista til å seia – og vil at dei skal svara på vegner av han.

Statsråd Anders Anundsen [12:31:11]: Jeg synes egentlig dette spørsmålet utvikler seg i en litt festlig retning, for det er altså mine formuleringer representanten Tajik fortsatt er misfornøyd med, og påstander om at jeg peker nedover. Spørsmålet handlet altså om hvorvidt jeg var enig med PST i at det fantes hjemler, og jeg viste da til at PST hadde vurdert dette forholdet til at de mente at det fantes hjemler. Så kan man godt si at jeg burde ha formulert meg på en annen måte. Jeg synes rett og slett ikke Stortingets talerstol bør brukes til den typen semantikk.

Jeg er også direkte uenig med representanten Tajik i at dette var så åpenbart som det hun gir uttrykk for, og det reflekteres også i den behandlingen som vi har hatt i departementet. Nå er riktignok konklusjonen klar. Vi vil gi uttrykk for det overfor PST, og dermed skulle det være løst – i tillegg til at vi bør se på hvordan vi skal løse det lovverket slik at en ikke har en vedvarende situasjon hvor det er motstrid i lovverket mellom to ulike bestemmelser. Jeg er ganske overbevist om at justiskomiteens leder i hvert fall er enig i det.

Spørsmål 10

Rasmus Hansson (MDG) [12:32:25]: Spørsmålet til justisministeren lyder:

«Syria går nå inn i femte året med krig. Den humanitære situasjonen er blitt ekstrem, med 12 millioner mennesker på flukt. Nabolandene har tatt imot 3,8 millioner flyktninger til sammen. I Europa har Tyskland og Sverige tatt ekstraordinære grep for å hjelpe flest mulig. Nylig lanserte en rekke organisasjoner en dugnad med krav om at Norge tar imot minst 10 000 syriske flyktninger.

Hva vil statsråden foreta seg for å gi beskyttelse til flere syriske flyktninger, og sørge for at norske kommuner vil og kan ta dem imot?»

Statsråd Anders Anundsen [12:33:08]: Situasjonen i Syria er svært, svært alvorlig, og den humanitære situasjonen er meget alvorlig. Jeg vil takke representanten for å ta opp en viktig problemstilling.

Regjeringen mener at vi må bidra både med støtte til tiltak i regionen og ved å ta imot flyktninger. Norge har bidratt med om lag 1,45 mrd. kr i bistand til Syria og regionen siden konflikten startet, og er en av de største humanitære bidragsyterne. I 2014 bidro Norge med mer enn 930 mill. kr. Regjeringen vil i 2015 fortsette å gi høy prioritet til humanitær innsats i Syria og i nabolandene.

I tillegg har Norge i 2015 utvidet kvoten for overføringsflyktninger med 1 000 plasser. Den totale kvoten er nå på 2 120 plasser, og den har aldri vært større. Utvidelsen kom som resultat av økt behov for å ta imot syriske

flyktninger og budsjettavtalen mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Det er Norge som nå har den største kvoten for overføringsflyktninger i Europa, og det er vi som tar imot flest syriske kvoteflyktninger i år. Tyskland har etablert en ordning kalt Humanitarian Admission Programme, der de tar imot 20 000 syrere over en fireårsperiode og gir midlertidige tillatelser. Hva som skjer med den norske kvoten fremover, vil være gjenstand for diskusjon i relevante budsjettprosesser.

Når det gjelder bosetting av flyktninger og kommunenes kapasitet, viser jeg til at Stortinget 1. desember 2014 vedtok en anmodning til regjeringen om «på egnet måte å gi en oversikt over den samlede kapasiteten til å ta imot flyktninger i alle landets kommuner». Bosetting av flyktninger i kommunene hører inn under barne-, likestillings- og inkluderingsministerens ansvarsområde. Barne-, likestillings- og inkluderingsministeren tar sikte på å gi svar på anmodningsvedtak i forbindelse med fremleggelse av revidert nasjonalbudsjett i mai, etter det jeg har fått opplyst.

Rasmus Hansson (MDG) [12:34:55]: Åpningen for såkalt kollektiv beskyttelse ble innført i utlendingsloven i kjølvannet av krigen på Balkan for et par tiår siden, og hensikten var å gi en åpning til beskyttelse i perioder med masseflukt. Er justisministeren åpen for å vurdere denne åpningen i loven i forbindelse med flyktningekatastrofen i Syria? Hvis svaret er nei, hvordan vurderer justisministeren da at en katastrofe skal arte seg for å kunne utløse bruk av denne paragrafen?

Statsråd Anders Anundsen [12:35:34]: Utgangspunktet er at asylsøknader behandles individuelt. Det er et godt utgangspunkt for asylforvaltningen. Det skal mye til for å gi kollektiv beskyttelse, og det er fordeler og ulemper med det. Men det er altså slik at vi mener det er grunnlag for å fastholde praksisen om at en ikke gir kollektiv beskyttelse, men fortsatt har en individuell behandling av asylsøknader, også av søknader fra Syria.

Rasmus Hansson (MDG) [12:36:02]: Statsråden refererer til gode grunner for ikke å anvende kollektiv beskyttelse. Vi står overfor den største humanitære katastrofen i Europa etter den andre verdenskrig, så det er interessant å få høre hva de gode grunnene for fortsatt å holde på individuell vurdering er i en sånn situasjon, når man vet at vi for noen få tiår siden vurderte det helt annerledes i forbindelse med masseflukten på Balkan. FNs høykommissær for flyktninger har appellert til verdenssamfunnet om å ta imot flere flyktninger fra nærområdene. Landene rundt Syria formelig skriker om hjelp, de er fullstendig overfylt, så spørsmålet er igjen: Kan statsråden i det minste begrunne litt mer presist hvorfor denne eksepsjonelle katastrofen ikke skal utløse kollektiv beskyttelse som virkemiddel?

Statsråd Anders Anundsen [12:37:01]: La meg først si at jeg deler representantens virkelighetsbeskrivelse. Det er en enorm humanitær katastrofe, det er enorme mengder mennesker på flukt. Det er en situasjon som Norge tar på

alvor gjennom de bidragene vi gir internasjonalt, og gjennom de flyktningene vi tar imot, ikke bare som flyktninger, men også de som kommer til Norge som asylsøkere.

Så er det et grunnleggende prinsipp i utlendingsforvaltningen at beskyttelsesbehov vurderes individuelt. Det er ikke slik at alle de som søker og som sier de kommer fra Syria, får opphold i Norge. Det er også personer i en sånn situasjon som f.eks. kommer fra andre steder og sier de er fra Syria. Derfor er det fortsatt viktig å opprettholde en individuell behandling av de asylsøknadene som kommer til Norge, og ikke åpne for å gi kollektiv beskyttelse. Jeg mener det også er en del andre forhold som kan tale for at en bør ha en individuell vurdering, bl.a. forhold av sikkerhetspolitisk art.

Spørsmål 11

Fra representanten Liv Signe Navarsete til kunnskapsministeren:

«Utan å forankre prosessen i Stortinget er kunnskapsministeren i ferd med å gjennomføre ein fusjonsprosess i høgare utdanning. Stortinget har slik ikkje fått drøfta erfaringar frå andre land, kva tyding geografi har, korleis fagmiljø vert splitta eller sett saman, eller kostnader ved fusjonar.

Kan statsråden leggje fram forskning som viser resultat av fusjonar i høgare utdanning i andre land, og som ein tydlig viser at fusjonar sikrar at den enkelte institusjon får høgare kvalitet etter at den er fusjonert med andre?»

Presidenten: Dette spørsmålet bortfaller, da spørren ikke er til stede.

Spørsmål 12

Henrik Asheim (H) [12:38:34]: Mitt spørsmål til kunnskapsministeren lyder som følger:

«Nasjonale prøver er et viktig styringsverktøy i skolen. Samtidig er det slik at stadig flere skoler tar i bruk iPad i opplæringen. Dette stiller nye krav til gjennomføringen av nasjonale prøver og kartleggingsprøver. Enkelte skoler har meldt at det ikke er mulig å gjennomføre disse prøvene på iPad, noe som vanskeliggjør gjennomføringen av prøvene for elever og lærere.

Hvordan vil statsråden sørge for at det blir teknisk mulig å gjennomføre nasjonale prøver på iPad?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:39:13]: Jeg vil si tusen takk for spørsmålet, som vel er sendt inn via pc.

Representanten Asheim har rett i at det i dag ikke er mulig å gjennomføre nasjonale prøver og kartleggingsprøver på nettbrett. Prøvesystemet ble rett og slett utviklet før nettbrett var vanlig i skolen. Prøvene er derfor utviklet for at elevene skal svare på oppgaver ved hjelp av tastatur og mus, og ikke ved hjelp av touch-teknologi.

Det er naturlig at skoler som bruker nettbrett i opplæringen, også vil at nasjonale prøver skal kunne gjennomf

res på nettbrett, men akkurat som en papirprøve ikke uten videre kan overføres til skjerm, kan ikke en elektronisk prøve uten videre overføres til nettbrett.

Det er viktig at det ligger faglige vurderinger til grunn for å sikre at prøvene fortsatt måler den ferdigheten vi ønsker å måle. Det er også viktig at elevene får vist sine ferdigheter uten tekniske hindringer.

Utdanningsdirektoratet, som forvalter prøvesystemet på vegne av Kunnskapsdepartementet, jobber nå med en videreutvikling av de tekniske systemene, for å tilrettelegge for at man skal kunne gjennomføre prøvene på nettbrett. Arbeidet foregår i tett samarbeid med fagmiljøene som utvikler prøvene, og endringene prøves ut på elever flere ganger for å sikre at teknologien fungerer, og for å sikre at prøvene måler det samme på begge plattformer.

Etter planen skal det være mulig å gjennomføre prøver på nettbrett fra neste skoleår.

Henrik Asheim (H) [12:40:37]: Jeg takker for svaret.

Det er svært positivt at regjeringen allerede er i gang med å løse denne utfordringen for skolene. Det er helt riktig som kunnskapsministeren sier, at dette spørsmålet er sendt inn på pc, men det er også slik at vi på Stortinget er så heldige å få utdelt iPad. Utfordringen i skolen er at de skolene som bruker iPad, ikke nødvendigvis samtidig har tilgang på pc. Det betyr igjen at en del skoler, Jong skole i Bærum f.eks., som tok kontakt med meg om dette problemet, fikk beskjed fra Utdanningsdirektoratet om at de måtte låne pc-er fra andre skoler for å gjennomføre nasjonale prøver. Det er altså skoleeier, kommunene, som har ansvaret for å sørge for at de har det materiellet de trenger. Jeg deler på mange måter kunnskapsministerens skepsis til

en overtro – for å bruke det ordet – på IKT i skolen, men de skolene som har valgt iPad som sin plattform for læring, bør også få lov til å benytte den når de skal gjennomføre de nasjonale prøvene, som er et viktig verktøy for å kartlegge kunnskapen elevene får.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:41:31]: Jeg synes det er bra at representanten Asheim tar ombudsrollen og løfter opp problemstillinger fra skolen. Her er vi helt enige. Det er ingen grunn til at de nasjonale prøvene skal kunne gjennomføres på pc og ikke på iPad, nettopp fordi skolene har full frihet til å velge om de vil utstyre elevene med en pc eller en iPad. Det arbeidet er det viktig at kommer i gang. Hvis alt går etter planen, skal det være mulig at elevene på Jong skole og andre elever på skoler i Norge som har nettbrett, skal få gjennomføre prøvene på nettbrett fra neste skoleår, sånn at de slipper å måtte dra til naboskolen og bruke tid på det for å få gjennomført prøvene.

Presidenten: Da er sak nr. 2, den ordinære spørretimen, ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [12:42:20]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er sakene på dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.43.
